

GUIA DE DRETS

per a les víctimes de violència de gènere i violències sexuals

MINISTERIO DE IGUALDAD

SECRETARÍA DE ESTADO DE IGUALDAD Y PARA LA ERRADICACIÓN DE LA VIOLENCIA CONTRA LAS MUJERES

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/informacion-3/derechos/>

Elaborat per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere.

2024

Nipo en línia: 048-21-182-3

ÍNDEX

BLOC 1: Drets específics de les víctimes de violència de gènere.....	7
1. Drets específics de les víctimes de violència de gènere	8
1.1. Qui és víctima de violència de gènere?.....	8
1.2. Com s'acredita la situació de violència de gènere?.....	8
1.3. Dret a la informació	9
1.3.1. Servei d'informació i assessorament jurídic	9
1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant casos de violència de gènere	10
1.4. Dret a l'assistència social integral	10
1.5. Dret a l'atenció sanitària.....	12
1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta, immediata i especialitzada	12
1.7. Drets laborals.....	13
1.7.1. Drets de les treballadores per compte aliè.....	13
1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents.....	14
1.8. Drets en matèria de Seguretat Social.....	15
1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social	15
1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social.....	15
1.9. Drets en matèria d'ocupació per a la inserció laboral	17
1.9.1. Programa específic d'ocupació	17
1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violència de gènere.....	18
1.9.3. Incentius per a les empreses que contracten víctimes de violència de gènere	18
1.10. Drets de les funcionàries públiques.....	18
1.11. Drets econòmics.....	19
1.11.1 Ajuda econòmica específica per a dones víctimes de violència de gènere amb especials dificultats per obtenir una ocupació	19
1.11.2. Renda activa d'inserció.....	20
1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violència de gènere	21

1.11.4. Bestretes per impagament de pensions alimentàries	22
1.11.5. Ingress Mínim Vital.....	22
1.11.6. Prioritat en l'accés a vivendes protegides i residències públiques per a majors.....	23
1.12. Dret a la reparació.....	23
1.13. Dret a l'escolarització immediata.....	24
1.1.4. Beques i ajudes a l'estudi	24
1.15 Particularitats de l'empadronament per raons de seguretat.....	25
1.16. Dret al canvi de cognoms o identitat.....	25
2. Drets de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere	26
2.1. Situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere	26
2.1.1. Dones estrangeres que tinguen la condició de familiars de ciutadà d'un Estat membre de la Unió Europea o d'un Estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu	26
2.1.2. Dones estrangeres no comunitàries: poden ser titulars d'algun dels dos tipus d'autoritzacions de residència i treball específiques per raó de violència de gènere següents:	27
2.1.3. L'autorització de residència temporal i treball per compte aliè de la qual siga titular una dona estrangera, es renovarà a la seua expiració en els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.....	28
2.2. Protecció de les dones estrangeres en situació irregular víctimes de violència de gènere.....	28
2.3. Dret a la protecció internacional.....	29
3. Drets de les dones espanyoles víctimes de violència de gènere fora del territori nacional	30
BLOC 2: Drets específics de les víctimes de violències sexuals	31
1. Drets específics de les víctimes de violències sexuals.....	32
1.1. Qui és víctima de violències sexuals?.....	32
1.2. Com s'acrediten les violències sexuals?	32
1.3. Dret a la informació.....	33
1.3.1. Servei 016 d'informació i assessorament jurídic	33
1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant casos de violències sexuals.....	34

1.3.3. Centres de crisi	34
1.3.4. ATENPRO.....	34
1.4. Dret a la pràctica forense disponible, accessible i especialitzada	35
1.5. Dret a l'assistència integral especialitzada i accessible.....	35
1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta.....	36
1.7. Drets laborals	37
1.7.1. Drets de les treballadores per compte aliè.....	37
1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents.....	38
1.8. Drets en matèria de Seguretat Social.....	38
1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social.....	38
1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social.....	39
1.9. Drets en matèria d'ocupació i per a la inserció social	40
1.9.1. Programa específic d'ocupació	40
1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violències sexuals	41
1.10. Drets de les funcionàries públiques.....	41
1.11. Drets econòmics.....	42
1.11.1. Ajudes econòmiques a les víctimes de violències sexuals	42
1.11.2. Renda Activa d'Inserció.....	43
1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per les persones víctimes de violències sexuals.....	44
1.11.4. Ingrés Mínim Vital.....	45
1.11.5. Prioritat en l'accés a vivendes protegides i residències públiques per a majors.....	45
1.12. Dret a la reparació.....	46
1.13. Beques i ajudes a l'estudi.....	47
2. Drets de les víctimes de violències sexuals estrangeres.....	48
2.1. Protecció de les víctimes de violències sexuals estrangeres en situació irregular	48
2.2. Dret a la protecció internacional.....	49
3. Drets de les víctimes de violències sexuals espanyoles fora del territori nacional.....	50

BLOC 3: Drets de les víctimes del delicte dels que també són titulars les víctimes de violència de gènere i les víctimes de violències sexuals 51

1. Drets de l'Estatut de la víctima del delicte 52

2. Dret a formular denúncia.....53

3. Dret de les víctimes a la protecció durant el procés judicial 53

3.1. En l'àmbit de la violència de gènere 53

3.2. En l'àmbit de les violències sexuals 55

4. Dret a sol·licitar una ordre europea de protecció.....55

5. Dret a ser part en el procediment penal: l'oferiment d'accions 56

6. Dret a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudicats 57

7. Dret a rebre informació sobre les actuacions judicials.....57

8. Dret a la protecció de la dignitat i intimitat de la víctima en el marc dels processos relacionats amb la violència de gènere i violències sexuals.....58

9. Ajudes a les víctimes de delictes considerats violència de gènere i violències sexuals 59

TELÈFONS D'INFORMACIÓ 61

BLOC 1

Drets específics de les víctimes de violència de gènere

La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere (BOE núm. 313, de 29 de desembre de 2004), consagra i garanteix a les dones que són o han sigut víctimes de violència de gènere una sèrie de drets, amb la finalitat que puguin posar fi a la relació violenta i recuperar el seu projecte de vida.

Aquests drets són universals, en el sentit que totes les dones que patisquen o hagen patit algun acte de violència de gènere tenen garantits els mateixos, amb independència del seu origen, religió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

1. Drets específics de les víctimes de violència de gènere

1.1. Qui és víctima de violència de gènere?

Article 1 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Als efectes de la Llei Orgànica 1/2004, és víctima de violència de gènere **la dona que és objecte de qualsevol acte de violència física i psicològica, incloses les agressions a la llibertat sexual, les amenaces, les coaccions o la privació arbitrària de llibertat, exercida sobre ella per part de qui siga o haja sigut el seu cònjuge o de qui estiga o haja estat lligat a ella per relacions similars d'afectivitat, fins i tot sense convivència.**

Aquesta forma de violència contra les dones és una **violació dels drets humans** i una expressió de la discriminació, la situació de **desigualtat** i **les relacions de poder dels homes sobre les dones.**

A més, **els seus fills i filles menors d'edat i els menors d'edat subjectes a la seua tutela, o guarda i custòdia, són víctimes d'aquesta violència,** i la Llei Orgànica 1/2004 els reconeix tota una sèrie de drets contemplats en els articles 5, 7, 14, 19.5, 61.2, 63, 65, 66 i en la Disposició Addicional 17a.

La violència de gènere també comprèn (segons la modificació realitzada per la Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència) **la violència que, amb l'objectiu de causar dany o perjudici a les dones, s'exerceix sobre els seus familiars o persones pròximes menors d'edat** per part d'una persona que és o haja sigut el seu cònjuge o que haja estat lligada a ella amb una relació similar d'afectivitat, fins i tot sense convivència.

1.2. Com s'acredita la situació de violència de gènere?

Articles 23, 26 i 27.3 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Amb caràcter general, la situació de violència de gènere que dona lloc al reconeixement dels drets corresponents s'acredita mitjançant una **sentència condemnatòria per un delictes de violència de gènere, una ordre de protecció o qualsevol altra resolució judicial que acorde una mesura cautelar a favor de la víctima** o bé per l'informe del Ministeri Fiscal que indique l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència de gènere.

La situació de violència de gènere també es podrà acreditar mitjançant **informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acollida** destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estiga previst en les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulen l'accés a cadascun dels drets i recursos.

Per a l'acreditació de la situació de violència de gènere als efectes de l'article 23 de la Llei Orgànica 1/2004, en la Conferència Sectorial d'Igualtat, celebrada el 3 d'abril de 2019, es va aprovar **un llistat de serveis socials, serveis especialitzats o serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere** que tenen capacitat d'acreditar la condició de víctima de violència de

gènere, així com un model comú d'acreditació perquè les diferents administracions autonòmiques procedisquen, de manera homogènia, a l'acreditació administrativa de la condició de víctima de violència de gènere. La Conferència Sectorial d'Igualtat, celebrada l'11 de novembre del 2021, va adoptar un Acord pel qual s'aproven els procediments bàsics que permeten posar en marxa els sistemes d'acreditació de les situacions de violència de gènere i va actualitzar el model d'Informe i els organismes que en cada comunitat autònoma emeten les acreditacions de caràcter administratiu. Aquesta acreditació permet l'accés de les víctimes de violència de gènere als drets regulats en el Capítol II "Drets laborals i prestacions de la Seguretat Social" de la Llei Orgànica 1/2004 i també a tots els drets, recursos i serveis reconeguts en la normativa estatal que els resulte d'aplicació, les disposicions normatives de caràcter sectorial de la qual contemplen i regulen l'accés a cadascun d'ells, incloent, entre els requisits exigits, l'acreditació de la situació de violència de gènere mitjançant informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats, o dels serveis d'acolliment destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració Pública competent.

En el cas de víctimes menors d'edat, l'acreditació podrà realitzar-se, a més, per documents sanitaris oficials de comunicació a la Fiscalia o a l'òrgan judicial.

La informació sobre aquesta acreditació està disponible en la pàgina [web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

1.3. Dret a la informació

Article 18 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

El dret a rebre informació està garantit a través dels mitjans següents:

1.3.1. Servei d'informació i assessorament jurídic

- Servei **gratuït i confidencial** que ofereix **informació, assessorament jurídic i atenció psicosocial immediata en totes les formes de violència contra les dones incloses al Conveni d'Istanbul**, inclosa, per tant, la violència de gènere en els termes de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre.
- El servei és accessible a través de quatre canals:
  - Pel número de telèfon curt: **016**.
  - Per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
  - Per WhatsApp: número **600.000.016**, exclusiu per a WhatsApp perquè no admet telefonades.
  - Per xat: a través del web de la Delegació del Govern contra la violència de gènere <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- La informació i l'atenció psicosocial immediata estan disponibles **les 24 hores** del dia, **els 365 dies** de l'any. L'**assessorament jurídic** està disponible de **8 a 22 hores**, de dilluns a diumenge.
- **Accessible a les persones amb discapacitat auditiva i/o de la parla** per diversos mitjans: a través del número de telèfon **900 116 016**; **Servei Telesor** a través de la pròpia [pàgina web de Telesor](#); en aquest cas es necessita connexió a Internet; mitjançant un telèfon mòbil o una PDA amb la instal·lació d'una aplicació gratuïta; a través del Servei de

videointerpretació [SVlsual](#); mitjançant Whatsapp: 600 000 016; o per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.

- **Accessible a les persones estrangeres** mitjançant l'atenció, a més d'en castellà i les llengües cooficials, en les llengües següents:
  - Telèfon, durant 24 hores, 7 dies, en 53 idiomes: castellà, català, gallec, euskera, valencià, anglès, francès, alemany, portugués, xinès mandarí, rus, àrab, romanés, búlgar, afganés, albanés, armeni, bambara, berber, bosnià, brasileiro, cantonés, txec, coreà, danés, eslové, eslovac, farsi, finés, georgià, grec, hindi, holandès, hongarés, italià, japonés, lituà, mandinca, noruec, persa, polonés, poulaar, serbocroat, sirià, soninké, suec, tailandés, taiwanés, tamazight, turc, ucraïnés, urdú, wolof.
  - Correu electrònic i whatsapp, durant 24 hores, 7 dies: castellà, català, euskera, gallec, valencià, anglès, francès, alemany, portuguès, xinès, mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, italià.
- Derivació de les telefonades en els supòsits següents:
  - Quan es tracte de telefonades referides a situacions d'emergència, es derivarà al telèfon **112**.
  - Quan es tracte de telefonades d'informació general sobre qüestions relatives a la igualtat de les dones, es derivarà a l'**Institut de les Dones**.
  - Quan es tracte de telefonades que requerisquen informació específica relacionada amb **una comunitat autònoma**, es derivarà al telèfon autonòmic corresponent.
  - Les telefonades realitzades per persones menors d'edat seran derivades al Telèfon **ANAR** d'Ajuda a Xiquets i Adolescents.

El servei del 016 té categoria de servei essencial, per la qual cosa, en cas que concórrega qualsevol situació que dificulte l'accés o la prestació d'aquests serveis, les administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per a garantir el seu funcionament normal i la seua adaptació.

1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant casos de violència de gènere

Està disponible en la [pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

Permet la localització sobre mapes actius dels diferents recursos (policials, judicials, informació, atenció, assessorament, etc.) que les administracions públiques i les entitats socials han posat a disposició de la ciutadania i de les víctimes de violència de gènere.

1.4. Dret a l'assistència social integral

Article 19 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Article 156 del Codi Civil

Les víctimes de violència de gènere tenen dret a l'assistència social integral que inclou **serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i acolliment i de recuperació integral**, que han de respondre als principis d'atenció permanent, actuació urgent,

especialització de prestacions i multidisciplinarietat professional. La finalitat d'aquests serveis és donar cobertura a les necessitats derivades de la situació de violència i restaurar la situació en què es trobava la víctima abans de patir-la o, almenys, pal·liar els seus efectes.

A través dels mateixos es fa possible que les dones:

- Reben assessorament sobre les actuacions que poden emprendre i els seus drets.
- Coneguen els serveis als quals poden dirigir-se per a recaptar assistència material, mèdica, psicològica i social.
- Accedisquen als diferents recursos d'allotjament (emergència, acolliment temporal, centres tutelats, etc.) en els quals està garantida la seua seguretat i cobertes les seues necessitats bàsiques.
- Recuperen la salut física i/o psicològica.
- Aconseguisquen la seua formació, inserció o reinserció laboral, i reben suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

Els serveis d'acollida i d'assistència social integral, consistents en orientació jurídica, psicològica i social destinades a les víctimes de violència contra les dones tenen caràcter de serveis essencials. Per això, davant d'alguna circumstància que dificulte l'accés o la prestació d'aquests serveis, les administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per a garantir el seu funcionament normal i la seua adaptació.

El dret a l'assistència social integral es reconeix també als/a les **menors d'edat** que viuen en entorns familiars on hi ha violència de gènere. Els serveis socials han de comptar amb un nombre suficient de places previstes per als menors d'edat, amb personal amb formació específica en la seua atenció i professionals de la psicologia infantil, a fi de prevenir i evitar eficaçment les situacions que puguen comportar danys psíquics i físics als mateixos.

Per a l'atenció i assistència psicològica dels fills i filles menors d'edat, quan s'haja dictat una sentència condemnatòria i mentre no s'extingisca la responsabilitat penal; o quan s'haja iniciat un procediment penal contra un dels progenitors per atemptar contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i indemnitat sexual dels fills o filles comunes menors d'edat; o per atemptar contra l'altre progenitor; n'hi haurà prou amb el consentiment d'aquest, i el primer ha de ser informat prèviament. Si l'assistència haguera de prestar-se als fills i filles majors de setze anys, serà necessari en tot cas el consentiment exprés d'aquests.

L'organització dels serveis per a fer efectiu aquest dret correspon a les Comunitats Autònomes i Ciutats de Ceuta i Melilla, i a les Corporacions Locals.

A aquests efectes, el Protocol de derivació entre les Comunitats Autònomes per a la coordinació de les seues xarxes de centres d'acolliment per a les dones víctimes de la violència de gènere i dels seus fills i filles, adoptat en 2014, facilita la mobilitat de les dones víctimes de violència de gènere i dels seus fills i filles, entre centres d'acolliment de diferents Comunitats Autònomes, bé per raons de seguretat de la dona o dels menors al seu càrrec, o bé per afavorir la seua recuperació social.

1.5. Dret a l'atenció sanitària

Article 19 bis de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, introduït per la Disposició Final Novena de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Les dones víctimes de violència de gènere, així com els seus fills i filles, tenen **dret a l'atenció sanitària**, inclosa l'atenció psicològica i psiquiàtrica, i **al seguiment de l'evolució del seu estat de salut fins a la recuperació total**, pel que fa a la simptomatologia o les seqüeles psíquiques i físiques derivades de la situació de violència patida.

Els serveis sanitaris comptaran amb psicòlegs infantils per a l'atenció dels fills i filles menors que siguin víctimes de violència vicària.

Aquests serveis es prestaran garantint **la privacitat i la intimitat de les dones**, i el respecte, en tot cas, **a les decisions que elles prenguen en la seua atenció sanitària**. Així mateix, s'establiran mesures específiques per a la detecció, intervenció i assistència en situacions de violència contra dones amb discapacitat, dones amb problemes de salut mental, addiccions o altres problemàtiques o casos d'addiccions derivades o afegides a la violència.

1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta, immediata i especialitzada

Article 20 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere
Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta

Les dones víctimes de violència de gènere tenen dret a **l'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per litigar, que se'ls prestarà immediatament**, en aquells processos judicials i procediments administratius que tinguen causa directa o indirecta en la violència patida.

Aquest dret assistirà també als causahavents en cas de defunció de la víctima, sempre que no foren partícips en els fets.

Als efectes de la concessió del benefici de justícia gratuïta, **la condició de víctima s'adquirirà quan es formule denúncia o querrela, o s'inicie el procediment penal, i es mantindrà mentre romanga en vigor el procediment penal o quan, després de la seua finalització, s'haguera dictat sentència condemnatòria**. El benefici de justícia gratuïta es perdrà en cas de sentència absolutòria ferma o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins a eixe moment.

En els diferents processos que puguen iniciar-se com a conseqüència de la condició de víctima de violència de gènere, haurà de ser la mateixa persona professional de l'Advocacia la que assistisca a aquesta, sempre que amb això es garantisca degudament el seu dret de defensa.

La persona professional de l'Advocacia designada per a la víctima tindrà també habilitació legal per a la representació processal d'aquella fins a la designació de la persona professional de la Procura, mentre la víctima no s'haja personat com a acusació. Fins llavors, la persona professional de l'Advocacia complirà el deure d'assenyalament de domicili a efectes de notificacions i trasllats de documents.

Les víctimes de violència de gènere **podran personar-se com a acusació particular en qualsevol moment del procediment**, si bé això no permetrà retrotraure ni reiterar les actuacions ja practicades abans de la seua personació, ni podrà suposar una minva del dret de defensa de l'acusat.

Els respectius Col·legis d'Advocats comptaran amb **un torn de guàrdia permanent especialitzat** per a la prestació dels serveis d'assessorament previ i d'assistència lletrada per a les víctimes de violència de gènere.

El dret a l'assistència jurídica gratuïta comprèn, entre d'altres, les prestacions següents:

- **Assessorament i orientació gratuïts** previs al procés i, en particular, en el moment immediatament previ a la interposició de denúncia.
- **Defensa i representació gratuïtes** per advocat i procurador en tots els processos i els procediments administratius.
- **Inserció gratuïta d'anuncis o edictes**, en el curs del procés, en diaris oficials.
- **Exempció del pagament de taxes judicials**, així com del pagament de depòsits necessaris per a la interposició de recursos.
- **Assistència pericial gratuïta** en el procés a càrrec del personal tècnic adscrit als òrgans jurisdiccionals, o, si no n'hi ha, a càrrec de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les administracions públiques.
- **Obtenció gratuïta o reducció del 80% dels drets aranzelaris** dels documents notariais.

1.7. Drets laborals

Article 21 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

El reconeixement de drets laborals a les dones víctimes de violència de gènere té com a finalitat evitar que, a causa de la violència que pateixen, abandonen el mercat laboral. Per a això, se'ls reconeixen drets tendents a procurar **la conciliació del treball** amb la situació de violència de gènere, es garanteix **la seua protecció si es veuen obligades a abandonar el seu lloc de treball**, bé amb caràcter temporal, bé amb caràcter definitiu, i es procura **la seua inserció laboral** en cas que no estigueren empleades.

1.7.1. Drets de les treballadores per compte aliè¹

Articles 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.10, 49.1.m), 53.4 i 55.5 del Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre

Reial Decret Llei 28/2020, de 22 de setembre, de treball a distància

- **Dret a la reducció de la jornada de treball** amb disminució proporcional del salari o a **la reordenació del temps de treball**, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps

¹ Els convenis col·lectius i els acords d'empresa poden contemplar millores d'aquests drets

de treball que s'utilitzen en l'empresa, perquè la dona faci efectiva la seua protecció o el dret a l'assistència social integral.

- **Dret a la mobilitat geogràfica:** les dones que es veuen obligades a abandonar el seu lloc de treball en la localitat on venien prestant els seus serveis, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret preferent a ocupar un altre lloc de treball, del mateix grup professional o categoria equivalent, que l'empresa tinga vacant en qualsevol altre dels seus centres de treball. L'empresa li reservarà el lloc de treball que anteriorment ocupava durant els primers 6 mesos.
- **Dret a la suspensió del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere, amb reserva del lloc de treball. Quan es produísca la reincorporació, aquesta es realitzarà en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió del contracte de treball, garantint-se els ajustos raonables que es puguin precisar per raó de discapacitat.
- **Dret a l'extinció del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.
- **Dret a fer el seu treball totalment o parcialment a distància o a deixar de fer-ho** si aquest fora el sistema establert, sempre en tots dos casos que aquesta modalitat de prestació de serveis siga compatible amb el lloc i funcions desenvolupades.
- **Les absències o faltes de puntualitat** al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de violència de gènere, acreditada pels serveis socials d'atenció o serveis de Salut, segons siga procedent, es consideraran **justificades**.
- **Nul·litat de la decisió extintiva del contracte** en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts en l'Estatut dels Treballadors.
- **Nul·litat de l'acomiadament disciplinari** en el supòsit de les treballadores víctimes de violència de gènere per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral, en els termes i condicions reconeguts en l'Estatut dels Treballadors.

1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents

Llei 20/2007, d'11 de juliol, de l'Estatut del treball autònom

Art. 21 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

- Dret a l'**adaptació de l'horari de l'activitat**.
- Dret a l'**extinció de la relació contractual**.
- La situació de violència de gènere es considera causa justificada **d'interrupció de l'activitat** per part de la treballadora.
- A les treballadores, per compte propi, que siguen víctimes de violència de gènere i cessen la seua activitat per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, se les considerarà **en situació de cessament temporal d'activitat**, en els termes previstos en el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

- **Reduccions en la cotització a la Seguretat Social** per a víctimes de violència de gènere que causen alta inicial o que no hagueren estat en situació d'alta en els 2 anys immediatament anteriors, a comptar des de la data d'efectes de l'alta, en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms.

1.8. Drets en matèria de Seguretat Social

1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social

Article 165.5 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

Disposició addicional única del Reial Decret 1335/2005, d'11 de novembre, pel qual es regulen les prestacions familiars de la Seguretat Social

- El període de suspensió del contracte de treball amb reserva del lloc de treball previst per a les treballadores per compte aliè tindrà la consideració de **període de cotització efectiva**, a efectes de les corresponents prestacions de la Seguretat Social per jubilació, incapacitat permanent, mort i supervivència, maternitat, desocupació i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu

Article 21.5 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere Article 329 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- **Suspensió de l'obligació de cotitzar** a la Seguretat Social durant un període de sis mesos per a les treballadores per compte propi o autònomes que cessen en la seua activitat per a fer efectiva la protecció o el dret a l'assistència social integral.

Ordre TAS/2865/2003, de 13 d'octubre, per la qual es regula el conveni especial en el sistema de la Seguretat Social

- Subscripció de conveni especial amb la Seguretat Social per part de les treballadores víctimes de violència de gènere que hagen reduït la jornada laboral amb disminució proporcional del salari.

1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social

Reial Decret 295/2009, de 6 de març, pel qual es regulen les prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural.

- Als efectes de les prestacions per maternitat i per paternitat, es consideraran **situacions assimilades a la d'alta** els períodes considerats com de cotització efectiva respecte de les treballadores per compte aliè i per compte propi que siguen víctimes de violència de gènere.

Article 207 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a la **pensió de jubilació anticipada** per causa no imputable al treballador de les dones que extingisquen el seu contracte de treball a conseqüència de ser víctimes de violència de gènere, i reuniten els requisits exigits.

Article 207 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a la **pensió de viduïtat** en els supòsits de separació, divorci, nul·litat matrimonial o extinció de la parella de fet de les dones víctimes de violència de gènere que, encara que no siguin creditors de la pensió compensatòria, acrediten els requisits exigits.

Disposició addicional primera de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Article 231 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre)

- **Impediment per a ser beneficiari de la pensió de viduïtat a qui fora condemnat per sentència ferma** per la comissió d'un delictes dolós d'homicidi en qualsevol de les formes o lesions quan la víctima fora el seu cònjuge o excònjuge, o parella o exparella de fet.
- A més, no es reconeixerà el dret al complement econòmic al pare que haja sigut privat de la pàtria potestat per sentència fundada en l'incompliment dels deures inherents a la mateixa o dictada en causa criminal o matrimonial.

Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i econòmic

- **Impediment per a ser beneficiari del dret al complement** de pensions contributives per a la reducció de la bretxa de gènere al pare que haja sigut condemnat per violència contra la dona, en els termes que es definisca per la llei o pels instruments internacionals ratificats per Espanya, exercida sobre la mare, ni al pare que haja sigut condemnat per exercir violència contra els fills o filles.
- A més, no es reconeixerà el dret al complement econòmic al pare que haja sigut privat de la pàtria potestat per sentència fundada en l'incompliment dels deures inherents a la mateixa o dictada en causa criminal o matrimonial.

Articles 224 i 233 del Text Refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

Llei 3/2019, d'1 de març, de millora de la situació d'orfanat de les filles i fills de víctimes de violència de gènere i altres formes de violència contra la dona

- Drets en matèria d'**orfanat**:

Pensió d'orfanat: tenen dret a ella els fills i filles de la dona morta, qualsevol que siga la naturalesa de la seua filiació, sempre que, en el moment de la mort, siguin menors de vint-i-un anys o estiguen incapacitats per al treball, o siguin menors de vint-i-cinc anys i no efectuen un treball lucratiu per compte d'altri o pròpia, o quan realitzant-lo, els ingressos que obtinga resulten inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al salari mínim interprofessional (SMI), també en còmput anual, i que la dona es trobara en alta o situació assimilada a la d'alta, o fora.

Les filles i fills tindran dret a l'increment previst per als casos d'orfanat absoluta, que arribarà al 70 per cent de la base reguladora quan els rendiments de la unitat familiar no superen el 75 per cent de l'SMI vigent en cada moment.

Prestació d'orfanat: tenen dret les filles i fills de la dona morta com a conseqüència de violència contra la dona, en els termes en què es definisca per la llei o pels instruments internacionals ratificats per Espanya, sempre que es troben en circumstàncies equiparables a una orfanat absoluta i no reunisquen els requisits necessaris per causar

una pensió d'orfandat. Podrà ser beneficiari de la prestació d'orfandat, sempre que en la data de la mort fora menor de vint-i-cinc anys, no efectue un treball lucratiu per compte aliè o propi, o quan fent-ho, els ingressos que obtinga resulten inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per a l'SMI, també en còmput anual.

La quantia de la prestació d'orfandat serà el 70 per cent de la seua base reguladora, sempre que els rendiments de la unitat familiar no superen en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent en cada moment.

El dret a la pensió o prestació d'orfandat no se suspendrà en el supòsit d'adopció dels fills i filles de la causant morta a conseqüència de violència sobre la dona, sempre que els rendiments de la unitat de convivència en què s'integren, dividits pel nombre de membres que la componen, incloses les persones òrfenes adoptades, no superen en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent en cada moment, exclosa la part proporcional de les pagues extraordinàries.

Així mateix, quan la mort haguera sigut produïda per un agressor distint del progenitor dels fills i filles de la causant, també es podrà reconèixer el dret a la pensió d'orfandat, si escau, la prestació d'orfandat, quan es complisquen els requisits.

Article 21.2 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere Article 267 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre)

- Per a tindre dret a la prestació per desocupació, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte d'altri es troba en situació legal de desocupació quan extingisca o suspenga el seu contracte de treball de manera voluntària a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.

Article 331 i 332 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per a tindre dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cesse en l'exercici de la seua activitat, de manera temporal o definitiva, per causa de la violència de gènere.

Article 335 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per tindre dret a la protecció per cessament d'activitat, a més de reunir els requisits exigits, es considera que les sòcies treballadores de cooperatives de treball associat es troben en situació legal de cessament d'activitat, quan cessen, amb caràcter definitiu o temporal, en la prestació de treball, a causa de la violència de gènere.

1.9. Drets en matèria d'ocupació per a la inserció laboral

1.9.1. Programa específic d'ocupació

Article 22 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere Reial Decret 1917/2008, de 21 de novembre, pel qual s'aprova el programa d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de violència de gènere

El programa d'inserció sociolaboral per a dones víctimes de violència de gènere, inscrites com a demandants d'ocupació en els Serveis Públics d'Ocupació, inclou les mesures següents:

- **Itinerari d'inserció sociolaboral**, individualitzat i realitzat per personal especialitzat.
- **Programa formatiu específic** per a afavorir la inserció sociolaboral per compte d'altri.
- **Incentius** per a afavorir **l'inici d'una activitat nova** per compte propi.
- **Incentius per a les empreses** que contracten víctimes de violència de gènere.
- **Incentius** per a facilitar la **mobilitat geogràfica**.
- **Incentius per a compensar diferències salarials**.
- **Convenis amb empreses** per a facilitar la contractació de dones víctimes de violència de gènere i la seua mobilitat geogràfica.

1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violència de gènere

Article 21,3 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Les empreses que formalitzen contractes d'interinitat per a substituir a les treballadores víctimes de violència de gènere, que hagen suspés el seu contracte de treball o exercit el seu dret a la mobilitat geogràfica o al canvi de centre de treball, tenen dret a una bonificació de la quota empresarial a la Seguretat Social.

1.9.3. Incentius per a les empreses que contracten víctimes de violència de gènere

Llei 43/2006, de 29 de desembre, per a la millora del creixement i de l'ocupació

Disposició final primera del Reial Decret 1917/2008, de 21 de novembre

Les empreses que contracten dones víctimes de violència de gènere tenen dret a bonificacions de la quota empresarial a la Seguretat Social, diferents en funció del caràcter indefinit o temporal del contracte subscrit.

1.10. Drets de les funcionàries públiques

Articles 24 a 26 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic

Les funcionàries al servei de les següents administracions públiques: Administració General de l'Estat, administracions de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla, administracions de les entitats locals, organismes públics, agències i altres entitats de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, vinculades o dependents de qualsevol de les administracions públiques, i universitats públiques, tenen els drets següents:

- **Permis per raó de violència de gènere sobre la dona funcionària:** les faltes d'assistència de les funcionàries víctimes de violència de gènere, totals o parcials, tindran la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què així ho determinen els serveis socials d'atenció o de salut, segons corresponga.

Les funcionàries víctimes de violència, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret d'assistència social integral, tindran **dret a la reducció de la jornada** amb disminució proporcional de la retribució, o la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguen aplicables, en els termes que per a aquests supòsits establisca el pla d'igualtat d'aplicació o, si no n'hi ha, l'Administració pública competent en cada cas. La funcionària pública mantindrà les seues retribucions íntegres quan reduïska la seua jornada en un terç o menys.

- **Mobilitat per raó de violència de gènere:** les dones víctimes de violència de gènere que es vegem obligades a abandonar el lloc de treball en la localitat on venien prestant els seus servicis, per a fer efectiva la seua protecció o el dret a l'assistència social integral, tindran dret al trasllat a un altre lloc de treball propi del seu cos, escala o categoria professional, de característiques anàlogues, sense necessitat que siga vacant de necessària cobertura. Tot i així, en aquests supòsits, l'Administració Pública competent estarà obligada a comunicar-li les vacants ubicades a la mateixa localitat o en les localitats que la interessada sol·licite expressament.

Aquest trasllat tindrà la consideració de trasllat forçós.

El procediment de mobilitat està regulat en la Resolució de 25 de novembre de 2015, de la Secretaria d'Estat d'Administracions Públiques, per la qual s'estableix el procediment de mobilitat de les empleades públiques víctimes de violència de gènere de l'Administració General de l'Estat, així com dels Organismes, Agències i altres Entitats Públiques adscrites o dependents d'aquesta.

Mitjançant la Resolució de 16 de novembre del 2018, de la Secretaria d'Estat de Funció Pública, es publica l'Acord de la Conferència Sectorial d'Administració Pública, per la qual s'aprova l'Acord per a afavorir la mobilitat interadministrativa de les empleades públiques víctimes de violència de gènere.

- **Excedència per raó de violència de gènere:** les funcionàries víctimes de violència de gènere, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a sol·licitar la situació d'excedència sense haver d'haver prestat un temps mínim de servicis previs i sense que siga exigible termini de permanència en aquesta.

Els drets d'altres tipus de personal estan establits en la seua legislació específica pròpia, com és el cas, entre altres, del personal docent, del personal estatutari dels Serveis de Salut o del personal funcionari al servici de l'Administració de Justícia.

1.11. Drets econòmics

1.11.1 Ajuda econòmica específica per a dones víctimes de violència de gènere amb especials dificultats per obtenir una ocupació

Article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Reial Decret 1452/2005, de 2 de desembre. La normativa relativa al procediment de tramitació és la que sobre aquest tema haja aprovat la Comunitat o Ciutat Autònoma en la qual se sol·licite l'ajuda

És una **ajuda econòmica dirigida a les dones víctimes de violència** de gènere que reunisquen els requisits següents:

- No tindre rendes que, en còmput mensual, superen el 75 per cent del salari mínim interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries.
- Tindre especials dificultats per a obtenir una ocupació, donada la seua edat, falta de preparació general o especialitzada o les seues circumstàncies socials, la qual cosa s'acredita mitjançant l'informe emés pel Servei Públic d'Ocupació corresponent.

Aquesta ajuda econòmica s'abona en un únic pagament, i el seu import, calculat en funció d'un nombre de mensualitats del subsidi per desocupació corresponent, depèn de si la dona té o no familiars al seu càrrec, i de si la pròpia dona i/o els familiars al seu càrrec tenen reconegut un grau de discapacitat.

Aquesta ajuda és compatible amb les previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'Ajudes i Assistència a les Víctimes de Delictes Violents i contra la Llibertat Sexual, així com amb qualsevol altra ajuda econòmica de caràcter autonòmic o local concedida per la situació de violència de gènere.

En canvi, és incompatible amb altres ajudes que complisquen la mateixa finalitat, així com amb la participació en el programa de Renda Activa d'Inserció.

Aquesta no té en cap cas la consideració de renda o ingrés computable a efectes de percebre les pensions no contributives.

1.11.2. Renda activa d'inserció

Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb necessitats econòmiques especials i dificultat per trobar ocupació

Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per a completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell

És una **ajuda econòmica** que es reconeix a les **persones desocupades** incloses en l'anomenat **programa de Renda Activa d'Inserció**, a través del qual es duen a terme actuacions encaminades a **incrementar les oportunitats d'inserció en el mercat de treball**.

Per a ser inclosa en el programa de Renda Activa d'Inserció i ser beneficiària d'aquesta ajuda econòmica, la dona víctima de violència de gènere haurà de complir els requisits següents:

- Acreditar la condició de víctima de violència de gènere.
- Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- No conviure amb el seu agressor.
- Ser menor de 65 anys, però no se li exigeix tindre 45 anys o més.
- No tindre rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries.

- Pot ser beneficiària d'un nou programa de Renda Activa d'Inserció encara que haguera sigut beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

La quantia de la Renda Activa d'Inserció és del 80% de l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) mensual vigent en cada moment.

A més, inclou una ajuda suplementària de pagament únic si la dona s'ha vist obligada a canviar de residència per les seues circumstàncies de violència de gènere en els 12 mesos anteriors a la sol·licitud d'admissió al programa o durant la seua permanència en aquest, de quantia equivalent a l'import de tres mesos de la Renda Activa d'Inserció.

Aquesta ajuda econòmica podrà sol·licitar-se fins a l'1 de novembre de 2024, moment en el qual la normativa que la regula perdre la seua vigència. No obstant això, les víctimes de violència contra les dones podran sol·licitar l'ajuda econòmica de l'apartat següent.

1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per a les persones víctimes de violència de gènere

Disposició addicional cinquantesima octava del Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social

Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per a completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell.

Les víctimes de violència de gènere acreditades poden accedir a aquest subsidi per desocupació, introduït pel Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, i que substitueix a la Renda Activa d'Inserció.

Per a això, hauran de reunir una sèrie de requisits, entre els quals es troben:

no tindre dret a la prestació per desocupació de nivell contributiu

no haver sigut beneficiàries de 3 drets al programa de Renda Activa d'Inserció (llevat que hagueren transcorregut més de tres anys des que es va generar el primer dret fins que es va sol·licitar aquest subsidi)

estar inscrites com a demandants d'ocupació o no tindre rendes pròpies (renda durant el mes natural anterior que no supere el 75% de l'SMI, exclosa la part proporcional de 2 pagues extraordinàries)

La quantia del subsidi serà igual al 95% de l'IPREM durant els primers 180 dies; al 90% des del dia 181 fins al 360; i del 80% a partir del dia 361.

La duració màxima del subsidi serà de 30 mesos, llevat que la persona haguera sigut beneficiària amb anterioritat d'un o dos drets al programa de Renda Activa d'Inserció, i en aquest cas, la duració màxima serà de 20 i 10 mesos, respectivament.

1.11.4. Bestretes per impagament de pensions alimentàries

Reial Decret 1618/2007, de 7 de desembre, sobre Organització i Funcionament del Fons de Garantia del Pagament d'Aliments

A través del **Fons de Garantia del Pagament d'Aliments** es garanteix el pagament d'aliments reconeguts i impagats establits en conveni judicialment aprovat o en resolució judicial en processos de separació, divorci, declaració de nul·litat del matrimoni, filiació o aliments, mitjançant l'abonament d'una quantitat que tindrà la condició de bestreta.

Les persones beneficiàries de les bestretes són, amb caràcter general, els fills titulars d'un dret d'aliments judicialment reconegut i impagat, que formen part d'una unitat familiar els recursos i els ingressos econòmics dels quals, computats anualment i per tots els seus conceptes, no superen la quantitat resultant de multiplicar la quantia anual de l'IPREM, vigent en el moment de la sol·licitud de la bestreta, pel coeficient que corresponga en funció del nombre de fills menors que integren la unitat familiar.

Les persones beneficiàries tenen dret a la bestreta de la quantitat mensual determinada judicialment en concepte de pagament d'aliments, amb el límit de 100 euros mensuals, que es podrà percebre durant un termini màxim de dihuit mesos.

En el supòsit que la persona que ostente la guarda i custòdia dels menors (que és qui sol·licita i percep la bestreta) siga víctima de violència de gènere, s'entén que hi ha una situació d'**urgent necessitat** per a reconèixer les bestretes del Fons, per la qual cosa es tramitarà el procediment d'urgència, que implica que el termini per a resoldre i notificar la sol·licitud serà de dos mesos.

1.11.5. Ingrés Mínim Vital

Reial Decret Llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital

Les dones víctimes de violència de gènere podran ser beneficiàries de l'Ingrés Mínim Vital, la finalitat del qual és **previndre el risc de pobresa i exclusió social** de les persones que viuen soles o estan integrades en una unitat de convivència i no tenen recursos econòmics bàsics per a cobrir les seues necessitats bàsiques, quan complisquen els requisits exigits, si bé:

- No se'ls exigirà el requisit d'edat (amb caràcter general, l'IMV és per a persones d'almenys 23 anys), només s'exigirà que siguen majors d'edat.
- No estan obligades a estar unides per matrimoni o parella de fet.
- No se'ls exigeix el requisit de formar part d'una altra unitat de convivència. A més, es considerarà una unitat de convivència la constituïda per una persona víctima de violència de gènere que haja abandonat el seu domicili habitual acompanyada dels seus fills/es o menors en règim de guarda amb finalitats d'adopció o acolliment familiar permanent, i els seus familiars fins al segon grau per consanguinitat, afinitat o adopció.
- No se'ls exigeix haver iniciat els tràmits de separació o divorci.
- No se'ls exigirà tindre residència a Espanya quan acrediten la situació de violència de gènere per qualsevol dels mitjans establits en l'article 23 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre.

1.11.6. Prioritat en l'accés a vivendes protegides i residències públiques per a majors

Article 28 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per a reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social

Reial Decret 42/2022, de 18 de gener, pel qual es regula el Bo Lloguer Jove i el Pla Estatal per a l'accés a la vivenda 2022-2025

Les dones víctimes de violència de gènere constitueixen un col·lectiu amb **dret a protecció preferent en l'accés a la vivenda**:

- Possibilitat d'acollir-se a la suspensió dels llançaments sobre vivendes habituals acordats en un procés judicial o extrajudicial d'execució hipotecària.
- Possibilitat d'accedir al Fons Social de Vivendes.
- Tenen la consideració de beneficiàries de les ajudes previstes en el Pla Estatal de Vivenda (BOE):
  - **Programa d'ajuda a les víctimes de violència de gènere**, persones objecte de desnonament de la seua vivenda habitual, persones sense llar i altres persones especialment vulnerables:
    - Poden ser beneficiàries les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.
    - No podran ser beneficiàries aquelles persones que disposen d'una vivenda en propietat o en règim d'usdefruit, que puguin ocupar després de l'acreditació de la condició de víctima de violència de gènere, víctima de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual, o víctima de violència sexual.
    - Podran ser beneficiàries les administracions públiques, societats mercantils participades majoritàriament per les diferents administracions públiques, entitats d'utilitat pública, empreses públiques i entitats benèfiques, d'economia col·laborativa o similars, sempre sense ànim de lucre, l'objecte de les quals siga dotar d'una solució habitacional a les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual, o víctimes de violència sexual.
  - **Programa d'ajuda a les persones joves i per a contribuir al repte demogràfic**: preveu condicions més beneficioses per a les persones que siguin fills o filles de víctimes de violència de gènere.
  - **Programa de posada a disposició de vivendes de la SAREB i d'entitats públiques per al seu lloguer com a vivenda social**. Les vivendes cedides per la SAREB o l'entitat pública de què es tracte hauran de destinar-se amb caràcter prioritari per a satisfer solucions habitacionals a les víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual, víctimes de violència sexual.

1.12. Dret a la reparació

Article 28 bis i ter de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, introduït per la Disposició Final Novena de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Les víctimes de violència de gènere tenen **dret a la reparació**. Aquest dret comprén la compensació econòmica pels danys i perjudicis derivats de la violència, les mesures necessàries per a la seua completa recuperació física, psíquica i social, les accions de reparació simbòlica i les garanties de no repetició.

Les administracions públiques asseguraran que les víctimes tinguen accés efectiu a la indemnització que corresponga pels danys i perjudicis, la qual haurà de ser satisfeta per la o les persones civilment o penalment responsables, d'acord amb la normativa vigent, i haurà de garantir la satisfacció econòmicament avaluable de , almenys, els conceptes següents:

- el dany físic i psicològic, inclòs el dany moral i el dany a la dignitat
- la pèrdua d'oportunitats, incloses les oportunitats d'educació, ocupació i prestacions socials
- els danys materials i la pèrdua d'ingressos, inclòs el lucre cessant
- el dany social, entés com el dany al projecte de vida
- el tractament terapèutic, social i de salut sexual i reproductiva

De la mateixa manera, les administracions públiques garantirán la completa recuperació física, psíquica i social de les víctimes a través de la xarxa de recursos d'atenció integral que recull aquesta Guia. Així mateix, les administracions públiques podran establir ajudes complementàries destinades a les víctimes que, per l'especificitat o gravetat de les seqüeles derivades de la violència, no troben una resposta adequada o suficient en la xarxa de recursos d'atenció i recuperació. En particular, aquestes víctimes podran rebre ajudes addicionals per a finançar els tractaments sanitaris adequats, incloent-hi els tractaments de reconstrucció genital femenina, si foren necessaris.

Igualment, amb l'objectiu d'assegurar la recuperació simbòlica, promouran el restabliment de la seua dignitat i reputació, la superació de qualsevol situació d'estigmatització i el dret de supressió aplicat a cercadors en Internet i mitjans de difusió públics. Les administracions públiques, en el marc de les seues competències respectives, impulsaran les mesures necessàries perquè les víctimes compten amb protecció efectiva davant represàlies o amenaces i promouran, a través d'homenatges i d'accions de difusió pública, el compromís col·lectiu enfront de la violència contra les dones i el respecte per les víctimes.

1.13. Dret a l'escolarització immediata

Article 5 i disposició addicional dessetena de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Els fills i les filles de les víctimes de violència de gènere que es veguen afectats per un canvi de residència derivada dels actes de violència de gènere, tenen dret a **la seua escolarització immediata en el seu nou lloc de residència**.

1.14. Beques i ajudes a l'estudi

Reial Decret 201/2024, de 27 de febrer, pel qual s'estableixen els l·lindars de renda i patrimoni familiar i les quanties de les beques i ajudes a l'estudi per al curs 2024-2025

S'ofereix un tractament específic per a les sol·licitants de beca que acrediten la condició de víctimes de violència de gènere, des del 30 de juny de 2023 al 30 de juny de 2025, els seus fills i filles menors de vint-i-cinc anys i les persones menors

subjectes a la seua tutela o guarda o custòdia que sol·liciten aquestes beques i ajudes a l'estudi, sempre que complisquen totes les altres condicions previstes en la normativa vigent. Aquestes són la beca bàsica, o beca de matrícula segons corresponga, la quantia fixa lligada a la renda, la quantia fixa lligada a la residència i la quantia variable que resulte de l'aplicació de la fórmula; sense que els siguen aplicables els requisits establits en relació amb la càrrega lectiva superada el curs 2023-2024 ni el límit del nombre d'anys amb condició de beneficiari o beneficiària de beques, ni tampoc l'exigència de superar un determinat percentatge de crèdits, assignatures, mòduls o el seu equivalent en hores en el curs 2024-2025 per al qual hagen resultat beneficiàries de la beca.

1.15 Particularitats de l'empadronament per raons de seguretat

Resolució de 2 de desembre de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local, per la qual es modifica la Resolució de 17 de febrer de 2020, de la Presidència de l'Institut Nacional d'Estadística i de la Direcció General de Cooperació Autònoma i Local per la qual es dicten instruccions tècniques als Ajuntaments sobre gestió del Padró municipal

Les víctimes de violència de gènere que residisquen o es troben sota l'empara de la xarxa de recursos d'assistència social integral, com ara pisos tutelats, cases d'acolliment o altres recursos de l'esmentada xarxa, i quan no siga possible l'empadronament en el domicili real per raons de seguretat, l'empadronament podrà dur-se a terme en el lloc que determinen els Serveis Socials del municipi en el qual efectivament residisquen després de la corresponent valoració tècnica. Aquest lloc podrà ser la seu d'una institució social o dels Serveis Socials de qualsevol administració pública domiciliada al seu terme municipal, o qualsevol altra adreça que aquests indiquen, sempre dins el municipi esmentat. Per a això, s'hauran de complir les condicions següents:

- Que els Serveis Socials i la institució social de referència estiguen integrats en l'estructura orgànica d'alguna administració pública o sota la seua coordinació i supervisió.
- Que els responsables d'aquests Serveis Socials informen sobre l'habitualitat de la residència en el municipi de les persones que es pretenen empadronar.
- Que els Serveis Socials indiquen l'adreça que ha de figurar en la inscripció padronal amb referència en la llista de carrers municipal i es comprometen a intentar la pràctica de la notificació quan es reba en eixa adreça una comunicació procedent d'alguna Administració Pública.

1.16. Dret al canvi de cognoms o identitat

Llei 20/2011, del 21 de juliol, del Registre Civil, modificada per la Llei 6/2021, del 28 d'abril

Per a les víctimes de violència de gènere o dels seus descendents que estiguen o hagen estat integrats en el nucli familiar de convivència, l'Encarregat del Registre Civil podrà autoritzar el canvi de cognoms sense necessitat que aquestes complisquen els requisits previstos amb caràcter general, d'acord amb el procediment que es determine reglamentàriament. És a dir, sense necessitat que complisquen amb els requisits consistents en què el cognom, en la forma proposada, constituïska una situació

de fet, sent utilitzat habitualment per la persona interessada; o que el cognom o cognoms que es tracten d'unir o modificar pertanguen legítimament a la persona peticionària; o que els cognoms que resulten del canvi no provenen de la mateixa línia

En aquests casos, es podrà autoritzar per raons d'urgència o seguretat el canvi total d'identitat sense necessitat de complir amb els requisits generals previstos, d'acord amb el procediment que es determine reglamentàriament.

2. Drets de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere

2.1. Situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere

Article 17,1 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril

Reial Decret 240/2007, de 16 de febrer, sobre entrada, lliure circulació i residència a Espanya de ciutadans dels Estats membres de la Unió Europea i d'altres Estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

La situació de residència a Espanya de les dones estrangeres víctimes de violència de gènere inclou les següents possibilitats:

2.1.1. Dones estrangeres que tinguen la condició de familiars de ciutadà d'un Estat membre de la Unió Europea o d'un Estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

Article 9.4 del Reial Decret 240/2007, de 16 de febrer, sobre entrada, lliure circulació i residència a Espanya de ciutadans dels Estats membres de la Unió Europea i d'altres Estats part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu

Per a conservar el dret de residència en cas de nul·litat matrimonial, divorci o cancel·lació de la inscripció com a parella registrada, la dona que no siga nacional d'un Estat membre de la Unió Europea o d'un Estat part en l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu haurà d'acreditar que ha sigut víctima de violència de gènere durant el matrimoni o situació de parella registrada, circumstància que es considerarà acreditada de manera provisional quan existisca **una ordre de protecció al seu favor o informe del Ministeri Fiscal** en el qual s'indique l'existència d'indicis de violència de gènere, i amb caràcter definitiu quan haja recaigut **resolució judicial** de la qual es deduïssa que s'han produït les circumstàncies al·legades.

2.1.2. Dones estrangeres no comunitàries: poden ser titulars d'algun dels dos tipus d'autoritzacions de residència i treball específiques per raó de violència de gènere següents:

Article 19.2 de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social

Article 59.2 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril

- Autorització de residència i treball independent de les dones estrangeres **reagrupades amb el seu cònjuge o parella**:
  - S'obtindrà l'autorització una vegada dictada a favor de la dona una orde de protecció o, si no n'hi ha, quan existisca un informe del Ministeri Fiscal que indique l'existència d'indicis de violència de gènere.
  - Duració de l'autorització: 5 anys.

Article 31 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social

Articles 131 a 134 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril

- Autorització de residència temporal i treball per **circumstàncies excepcionals** de les dones estrangeres **en situació irregular**:
  - Es podrà sol·licitar l'autorització des del moment en què s'haja dictat a favor de la dona una orde de protecció o emés informe del Ministeri Fiscal en el qual s'aprecie l'existència d'indicis de violència de gènere.
  - Es concedirà l'autorització quan el procediment penal concloga amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es deduïska que la dona ha sigut víctima de violència de gènere, inclòs l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat.
  - Duració de l'autorització: 5 anys. No obstant això, en el curs d'aquests 5 anys la dona pot accedir a la situació de residència de llarga duració, prèvia sol·licitud, per a la qual cosa es computarà el temps en què haguera sigut titular d'una autorització provisional de residència temporal i treball.
  - També es podrà sol·licitar una autorització de residència per circumstàncies excepcionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats; o autorització de residència i treball en cas que foren majors de 16 anys i es troben a Espanya en el moment de la denúncia. En aquests casos, la sol·licitud l'haurà de fer la dona estrangera, per si mateixa o a través de representant, en el moment en què sol·licite al seu favor l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals, o en qualsevol altre moment posterior al llarg del procés penal. La seua concessió i la seua duració es produirà en els mateixos termes que l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals de les dones estrangeres en situació irregular.
  - L'autoritat administrativa competent per a atorgar aquesta autorització per circumstàncies excepcionals, **concedirà una autorització provisional de residència i treball a favor de la dona estrangera** i, si escau, autoritzacions de residència o de residència i treball provisionals a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues necessitats o de residència i treball si foren majors de setze anys, que es troben a Espanya en el moment de la denúncia. Aquestes autoritzacions provisionals conclouran en el moment en què es concedisca o denegue definitivament l'autorització per circumstàncies excepcionals.

- o Concedida l'autorització provisional de residència i treball, la dona estrangera pot accedir a drets com els següents:
  - La **Renda Activa d'Inserció**, a la qual tenen dret les dones estrangeres que residisquen legalment a Espanya i reuneixen la resta de requisits exigits.
  - El subsidi per desocupació, al qual tenen dret les dones estrangeres que residisquen legalment a Espanya i reuneixen la resta de requisits exigits.
  - L'**ajuda econòmica de l'article 27 de la Llei Orgànica 1/2004**, a la qual tenen dret les dones estrangeres víctimes de violència de gènere titulars d'una autorització de residència i treball a Espanya que reuneixen la resta de requisits exigits.

2.1.3. L'autorització de residència temporal i treball per compte aliè de la qual siga titular una dona estrangera, es renovarà a la seua expiració en els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere

Article 38.6 de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social

L'article 38.6 de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, contempla que l'autorització de residència i treball es renovarà a la seua expiració, quan concórreguen altres circumstàncies previstes reglamentàriament, en particular, els supòsits d'extinció del contracte de treball o suspensió de la relació laboral a conseqüència de ser víctima de violència de gènere.

2.2. Protecció de les dones estrangeres en situació irregular víctimes de violència de gènere

Article 31 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social

Articles 131 a 134 del Reglament de la Llei orgànica 4/2000, aprovat pel Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril

- Si en denunciar-se una situació de violència de gènere, es posara de manifest **la situació irregular** de la dona estrangera:
  - o No s'incoarà el procediment administratiu sancionador per trobar-se irregularment en territori espanyol.
  - o Se suspendrà el procediment administratiu sancionador que s'haguera incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la denúncia o, si escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució acordades eventualment.
- Conclòs el procediment penal:
  - o Amb una sentència condemnatòria o amb una resolució judicial de la qual es deduisca que la dona ha sigut víctima de violència de gènere, inclòs l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut

o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, es concedirà a la dona estrangera **l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals** i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats.

- o Amb una sentència no condemnatòria o amb una resolució de la qual no puga deduir-se la situació de violència de gènere, es denegarà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats. A més, perdrà eficàcia l'autorització provisional de residència i treball concedida a la dona estrangera i, si és el cas, les autoritzacions provisionals concedides als seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats. I s'incoarà o continuarà el procediment administratiu sancionador per estada irregular en territori espanyol.

2.3. Dret a la protecció internacional

Llei 12/2009, del 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària

- **El dret d'asil.** Es reconeixerà l'estatut de refugiada a la dona que, a causa d'un fundat temor de ser perseguida per motius de gènere, es troba fora del país de la seua nacionalitat i no pot o, a causa d'aquests temors, no vol acollir-se a la protecció de tal país, així com a la dona apàtrida que, mancant de nacionalitat i trobant-se fora del país on abans tinguera la seua residència habitual, pels mateixos motius no pot o, a causa d'aquests temors, no vol tornar a ell.

En aquest sentit, poden ser motius de persecució basats en el gènere la violència exercida per la parella o exparella i altres formes de violència sobre la dona, com ara la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, la violència sexual o el tràfic de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual, sempre que, en qualsevol cas, concórreguen els altres requisits exigits per al reconeixement del dret d'asil.

- o Perquè es reconega el dret d'asil cal que el temor fundat de les dones a ser objecte de persecució es base en actes de persecució que siguen greus i revisten la forma d'actes de violència física o psíquica, inclosos els actes de violència sexual.
- o Per a valorar els motius de persecució s'hauran de valorar les circumstàncies imperants al país d'origen en relació amb la situació del grup social determinat, en aquest cas, les dones.
- **La protecció subsidiària.** S'atorgarà protecció subsidiària a les dones estrangeres o apàtrides que, sense reunir els requisits exigits per a obtindre asil, patisquen un risc real de patir un dany greu en cas de retornar al seu país d'origen, o al de la seua anterior residència en el cas de les apàtrides. El dany greu que dona lloc a protecció subsidiària consisteix en algun dels següents:
  - o Pena de mort
  - o Tortura o tractes inhumans o degradants
  - o Amenaces greus contra la vida o la integritat dels civils en situacions de conflicte.

3. Drets de les dones espanyoles víctimes de violència de gènere fora del territori nacional

Les dones espanyoles que resideixen a l'estranger, quan pateixen violència de gènere, poden trobar-se en una situació d'especial vulnerabilitat a causa de les barreres lingüístiques i culturals, la falta de xarxes socials o al desconeixement dels recursos existents al país. Així, a l'obligació dels poders públics en matèria d'informació, assistència i protecció a les dones víctimes de violència de gènere, se suma l'obligació general de protegir els ciutadans i ciutadanes espanyols en l'exterior.

El Protocol signat el 8 d'octubre de 2015 pels llavors Ministeris d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació, de Treball, Migracions i Seguretat Social, i de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat, persegueix l'establiment d'un marc comú de col·laboració per a articular la realització de funcions en matèria de violència de gènere, prevenint i abordant les situacions de violència de gènere mitjançant la informació sobre recursos disponibles al país de residència, i facilitant la protecció i el retorn de les dones víctimes de violència de gènere i, si és el cas, dels seus fills i filles, quan la situació ho requerisca, dins del marc normatiu vigent. Les Ambaixades i Consolats d'Espanya i les Conselleries de Treball, Migracions i Seguretat Social facilitaran a les dones espanyoles informació per a contactar amb els recursos especialitzats per a víctimes de violència de gènere disponibles al país en què residisquen, així com orientació sobre els recursos mèdics, educatius i legals que les autoritats locals posen al seu abast davant situacions de violència de gènere.

Per la seua banda, la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, en cas de retorn de la dona, durà a terme tasques de coordinació amb les comunitats autònomes per tal de garantir a les dones els drets que els reconeix la normativa espanyola i de facilitar la seua integració social.

BLOC 2

Drets de les víctimes de violències sexuals

1. Drets específics de les víctimes de violències sexuals

1.1. Qui és víctima de violències sexuals?

Articles 1 i 3 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Seràn considerades com a víctimes, als efectes de la Llei Orgànica 10/2022, **les dones, xiquetes, xiquets i adolescents que hagen sigut víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la nacionalitat i de la situació administrativa; o a l'estranger, sempre que siguin de nacionalitat espanyola.**

S'entén com a violències sexuals **qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit o que condicione el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat, incloent-hi l'àmbit digital.** Es considera inclòs en l'àmbit d'aplicació, a efectes estadístics i de reparació, el feminicidi sexual, entès com a homicidi o assassinat de dones i xiquetes vinculat a conductes definides en el següent paràgraf com a violències sexuals. Es consideren violències sexuals, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual.

D'aquesta manera, es busca garantir el dret a la llibertat sexual i l'eradicació de totes les violències sexuals mitjançant l'adopció de mesures que garantiscen la sensibilització, prevenció, detecció i sanció de les violències sexuals, i l'atenció integral immediata i recuperació en tots els àmbits en els quals es desenvolupa la vida de les dones, xiquetes, xiquets i adolescents víctimes de violències sexuals.

1.2. Com s'acrediten les violències sexuals?

Article 37 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Disposició final quinta de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual. Modificació de la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual.

Amb caràcter general, la situació de violència sexual que dona lloc al reconeixement dels drets corresponents s'acredita mitjançant una **sentència condemnatòria** per un delictes contra la llibertat sexual o qualsevol altra **resolució judicial** que acorde una mesura cautelar a favor de la víctima, o bé per **l'informe del Ministeri Fiscal** que indique l'existència d'indicis que la demandant és víctima de violència sexual.

També es podran acreditar les situacions de violències sexuals mitjançant:

- informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats en igualtat i contra la violència de gènere, dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violències sexuals de l'Administració Pública competent, o de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social, en els casos objecte d'actuació inspectora
- per sentència recaiguda en l'ordre jurisdiccional social
- per qualsevol altre títol, sempre que això estiga previst en les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulen l'accés a cadascun dels drets i recursos

En el cas de **víctimes menors d'edat**, i als mateixos efectes, l'acreditació podrà realitzar-se, a més, per documents sanitaris oficials de comunicació a la Fiscalia o a l'òrgan judicial.

1.3. Dret a la informació

Article 34 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen dret a rebre **plena informació i assessorament** adequat a la seua situació personal. Aquest dret està garantit a través dels següents serveis:

1.3.1. Servei 016 d'informació i assessorament jurídic

- Servei **gratuït i confidencial** que ofereix **informació, assessorament jurídic i atenció psicossocial immediata en totes les formes de violència contra dones, xiquetes, xiquets i adolescents**.
- El servei és accessible a través de quatre canals:
  - Pel número de telèfon curt: **016**.
  - Per correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
  - Per WhatsApp: número **600.000.016**, exclusiu per a WhatsApp perquè no admet telefonades.
  - Per xat: a través del web de la Delegació del Govern contra la violència de gènere <https://violenciagenero.igualdad.gob.es/home.htm>
- La informació i l'atenció psicossocial immediata estan disponibles **les 24 hores** del dia, **els 365 dies** de l'any. L'**assessorament jurídic** està disponible de **8 a 22 hores**, de dilluns a diumenge.
- **Accessible a les persones amb discapacitat auditiva i/o de la parla** per diversos mitjans: a través del número de telèfon **900 116 016**; mitjançant el **Servei Telesor** a través de la pròpia [pàgina web de Telesor](#); en aquest cas es necessita connexió a Internet; mitjançant un telèfon mòbil o una PDA amb la instal·lació d'una aplicació gratuïta; mitjançant el Servei de videointerpretació [SVIsual](#); a través de WhatsApp: 600.000.016; o mitjançant el Correu electrònic: 016-online@igualdad.gob.es.
- **Accessible a les persones estrangeres** mitjançant l'atenció, a més d'en castellà i les llengües cooficials, en les llengües següents:
  - Telèfon, durant 24 hores, 7 dies, en 53 idiomes: castellà, català, gallec, euskera, valencià, anglés, francès, alemany, portugués, xinès mandarí, rus, àrab, romanés, búlgar, afganés, albanés, armeni, bambara, berber, bosnià, brasileiro, cantonés, txec, coreà, danés, eslové, eslovac, farsi, finés, georgià, grec, hindi, holandés, hongarés, italià, japonés, lituà, mandinca, noruec, persa, polonés, poulaar, serbocroat, sirià, soninké, suec, tailandés, taiwanés, tamazight, turc, ucraïnés, urdú, wolof.
  - Correu electrònic i WhatsApp, durant 24 hores, 7 dies: castellà, català, euskera, gallec, valencià, anglès, francès, alemany, portugués, xinès, mandarí, rus, àrab, romanès, búlgar, italià.
- Derivació de les telefonades en els supòsits següents:
  - Quan es tracte de telefonades referides a situacions d'emergència, es derivarà al telèfon **112**.

- o Quan es tracte de telefonades d'informació general sobre qüestions relatives a la igualtat de les dones, es derivarà a l'**Institut de les Dones**.
- o Quan es tracte de telefonades que requerisquen informació específica relacionada amb **una comunitat autònoma**, es derivarà al telèfon autonòmic corresponent.
- o Les telefonades realitzades per persones menors d'edat seran derivades al Telèfon **ANAR** d'Ajuda a Xiquets i Adolescents.

El Servei del 016 té categoria de servei essencial, per la qual cosa, en cas que concórrega qualsevol situació que dificulte l'accés o la prestació d'aquests serveis, les administracions públiques competents adoptaran les mesures necessàries per a garantir el seu funcionament normal i la seua adaptació.

1.3.2. Web de recursos de suport i prevenció davant casos de violències sexuals

Està disponible en la [pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere](#).

Permet la localització sobre mapes actius dels diferents recursos (policials, judicials, informació, atenció, assessorament, etc.) que les administracions públiques i les entitats socials han posat a disposició de la ciutadania i de les víctimes de violències sexuals.

1.3.3. Centres de crisi

Els Centres de Crisi són serveis dependents de les comunitats autònomes que brinden atenció psicològica, jurídica i social. Estan destinats a proveir suport i assistència a **situacions de crisi** per a víctimes, familiars i persones de l'entorn. Aquests centres inclouen l'**acompanyament i la informació** telefònica i presencial **les 24 hores, tots els dies de l'any**.

1.3.4. ATENPRO

El **Servei Telefònic d'Atenció i Protecció per a víctimes de violència contra les dones (ATENPRO)**, és una modalitat de servei que, amb la tecnologia adequada, ofereix a les víctimes de violència contra les dones una atenció immediata, davant les eventualitats que els puguen sobrevenir, les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any i siga el que siga el lloc en què es troben.

El servei es basa en la utilització de tecnologies de comunicació telefònica mòbil i telelocalització. Permet que les dones **víctimes** de violència contra les dones **puguen entrar en contacte en qualsevol moment** amb un Centre atès per personal específicament preparat per donar una resposta adequada a les seues necessitats. A més, davant **situacions d'emergència**, el personal del Centre està preparat per a donar una resposta adequada a la crisi plantejada, bé per ells mateixos o mobilitzant altres recursos humans i materials.

Poden sol·licitar el servei les víctimes de la violència contra les dones que complisquen els requisits següents:

- No conviure amb la persona o persones que les han sotmeses a maltractament.
- Participar en els programes d'atenció especialitzada per a víctimes de la violència contra les dones existents en el seu territori autonòmic.

1.4. Dret a la pràctica forense disponible, accessible i especialitzada

Article 48 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violència sexual tenen dret a que se'ls practique sense demora l'examen mèdic forense i les actuacions d'interés legal. Aquestes es faran conjuntament amb el reconeixement ginecològic o mèdic preceptiu per a evitar la reiteració d'exploracions mèdiques.

A més, les víctimes de violències sexuals tenen dret a la recollida de mostres biològiques i altres evidències que puguin contribuir a l'acreditació de la violència sexual. Aquesta recollida de mostres i altres evidències, que es realitzarà amb consentiment informat previ, no està condicionada a la presentació de denúncia o a l'exercici de l'acció penal.

Quan les mostres biològiques i evidències siguin arreplegades pel centre sanitari, es conservaran degudament per a la seua remissió, garantint la cadena de custòdia i del mode més immediat possible, a l'Institut de Medicina Legal.

1.5. Dret a l'assistència integral especialitzada i accessible

Articles 33 i 35 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Totes les dones, xiquets, xiquetes i adolescents que hagen sigut víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la seua nacionalitat i la seua situació administrativa; o a l'estranger sempre que siguin de nacionalitat espanyola, tenen dret a l'**assistència integral especialitzada**. Aquesta assistència estarà orientada a ajudar-los a superar les conseqüències físiques, psicològiques, socials, o d'una altra índole, derivades de les violències sexuals.

A través d'aquest dret es farà possible que les víctimes de violències sexuals:

- o Reben **informació i assessorament** sobre els seus drets i recursos de suport disponibles.
- o Coneguen els serveis als quals poden dirigir-se per a recaptar assistència material, mèdica, psicològica i social.
- o Puguin accedir a **atenció mèdica especialitzada** en els centres sanitaris, i psicològica, tant immediata com d'emergència i crisi, en els centres 24 hores, així com en els centres d'acompanyament i de recuperació integral en el llarg termini.
- o Reben **assessorament jurídic** previ i assistència jurídica gratuïta en els processos derivats de la violència.
- o Recuperen la salut física i/o psicològica.
- o Aconseguisquen la seua **formació, inserció o reinserció laboral**, i reben suport psicosocial al llarg de tot l'itinerari de recuperació integral amb la finalitat d'evitar la doble victimització.

El dret a l'assistència integral especialitzada i accessible es garantirà mitjançant la disponibilitat dels següents serveis:

- **Centres de crisi 24 hores:** es tracta de serveis que brinden atenció psicològica, jurídica i social. Estan destinats a proveir suport i assistència en situacions de crisi per a víctimes, familiars i persones del seu entorn. Aquests centres inclouen l'acompanyament i la informació telefònica i presencial 24 hores tots els dies de l'any.
- **Serveis de recuperació integral:** consisteixen en serveis interdisciplinaris de recuperació psicològica i acompanyament social, educatiu, laboral i jurídic que treballen per a donar suport a la recuperació i acompanyament psicològic de les víctimes en el llarg termini i durant el seu procés de recuperació.
- **Serveis d'atenció a víctimes de tràfic d'éssers humans i explotació sexual:** aquests serveis comprenen l'assistència psicològica, jurídica i assessorament social a les víctimes en el seu propi idioma.
- **Serveis d'atenció especialitzada a xiquetes i xiquets víctimes de violències sexuals:** es tracta de serveis adaptats i adequats a les seues necessitats, que proveeixen assistència psicològica, educativa i jurídica, i que es constitueixen com a lloc de referència per a les víctimes, on es desplaça el conjunt de professionals intervinents en els processos assistencials i judicials.

1.6. Dret a l'assistència jurídica gratuïta.

Article 33,1 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen dret a l'**assessorament jurídic previ i assistència jurídica gratuïta** en els processos derivats de la violència sexual, en els termes previstos en la legislació d'Assistència Jurídica Gratuïta.

El dret a l'assistència jurídica gratuïta comprèn, entre d'altres, les prestacions següents:

- **Assessorament i orientació gratuïts previs al procés** i, en particular, en el moment immediatament previ a la interposició de denúncia.
- **Defensa i representació gratuïtes** per advocat i procurador en tots els processos i procediments administratius.
- **Inserció gratuïta d'anuncis o edictes**, en el curs del procés, en diaris oficials.
- **Exempció del pagament de taxes judicials**, així com del pagament de depòsits necessaris per a la interposició de recursos.
- **Assistència pericial gratuïta** en el procés a càrrec del personal tècnic adscrit als òrgans jurisdiccionals, o, si no n'hi ha, a càrrec de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les administracions públiques.
- **Obtenció gratuïta o reducció del 80% dels drets aranzelaris** dels documents notariais.

1.7. Drets laborals

Articles 38 i 39 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

El reconeixement de drets laborals a les víctimes de violències sexuals té com a finalitat evitar que, a causa de la violència que pateixen o han patit, abandonen el mercat laboral. Per a això, se'ls reconeixen drets tendents a procurar la conciliació del treball amb la situació de violència, es garanteix la seua protecció si es veuen obligades a abandonar el seu lloc de treball, bé amb caràcter temporal, bé amb caràcter definitiu, i es procura la seua inserció laboral en cas que no estigueren empleades.

1.7.1. Drets de les treballadores per compte aliè

Article 38 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Articles 37.8, 40.4, 45.1.n), 48.8, 49.1.m), 53.4, 55.5 del Text Refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre

- **Dret a la reducció de la jornada de treball** amb disminució proporcional del salari o a la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, l'aplicació de l'horari flexible o altres formes d'ordenació del temps de treball que s'utilitzen en l'empresa, perquè la dona faça efectiva la seua protecció o el dret a l'assistència social integral.
- **Dret a la mobilitat geogràfica:** les dones que es veuen obligades a abandonar el seu lloc de treball en la localitat on venien prestant els seus servicis, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret preferent a ocupar un altre lloc de treball, del mateix grup professional o categoria equivalent, que l'empresa tinga vacant en qualsevol altre dels seus centres de treball. L'empresa li reservarà el lloc de treball que exercia anteriorment durant els primers 6 mesos.
- **Dret a la suspensió del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència sexual, amb reserva del lloc de treball. El període de suspensió tindrà una duració inicial que no podrà excedir de sis mesos, llevat que de les actuacions de tutela judicial resultara que l'efectivitat del dret de protecció de la víctima requerira la continuïtat de la suspensió.
- **Dret a l'extinció del contracte de treball** per decisió de la treballadora que es veja obligada a abandonar definitivament el seu lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència sexual.
- **Dret a realitzar el seu treball** totalment o parcialment a distància o a deixar de fer-ho si aquest fora el sistema establert, sempre en tots dos casos que aquesta modalitat de prestació de servicis siga compatible amb el lloc i funcions desenvolupades.
- **Les absències o faltes de puntualitat** al treball motivades per la situació física o psicològica derivada de la violència sexual, acreditada pels servicis socials d'atenció o servicis de salut, segons siga procedent, es consideraran **justificades**.

- o **Nul·litat de la decisió extintiva del contracte** en el supòsit de les treballadores víctimes de violències sexuals per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del seu temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts en l'Estatut dels Treballadors.
- o **Nul·litat de l'acomiadament** disciplinari en el supòsit de les treballadores víctimes de violències sexuals per l'exercici dels drets de reducció o reordenació del temps de treball, de mobilitat geogràfica, de canvi de centre de treball o de suspensió de la relació laboral en els termes i condicions reconeguts en l'Estatut dels Treballadors.

1.7.2. Drets de les treballadores autònomes econòmicament dependents

Article 38 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

la Llei 20/2007, del 20 de juliol, reguladora de l'Estatut del Treball Autònom

A les treballadores per compte propi víctimes de violències sexuals que cessen en la seua activitat per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral se les considerarà en **situació de cessament temporal de l'activitat**, en els termes previstos en el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, i se'ls **suspèn timerà l'obligació de cotització** durant un període de sis mesos que les seran considerats com de cotització efectiva als efectes de les prestacions de Seguretat Social. Així mateix, **la seua situació serà considerada com a assimilada a l'alta**.

Als efectes del que preveu el paràgraf anterior, es prendrà una base de cotització equivalent a la mitjana de les bases cotitzades durant els sis mesos previs a la suspensió de l'obligació de cotitzar.

Compten amb els següents drets:

- o Dret a l'adaptació de l'horari de l'activitat.
- o Dret a l'extinció de la relació contractual.
- o Es considera causa justificada d'interrupció de l'activitat per part de la treballadora la situació de violència de gènere.

1.8. Drets en matèria de Seguretat Social

Article 38 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

1.8.1. Drets en matèria de cotització a la Seguretat Social

Article 165.5 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- El període de suspensió del contracte de treball amb reserva del lloc de treball previst per a les treballadores per compte aliè, tindrà la consideració de **període de cotització efectiva** a efectes de les corresponents prestacions de

la Seguretat Social per jubilació, incapacitat permanent, mort i supervivència, maternitat, desocupació i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia greu.

Article 329 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- **Suspensió de l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social** durant un període de sis mesos per a les treballadores per compte propi o autònoms que cessen en la seua activitat per a fer efectiva la protecció o el seu dret a l'assistència social integral

Ordre TAS/2865/2003, de 13 d'octubre, per la qual es regula el conveni especial en el sistema de la Seguretat Social

- Subscripció de conveni especial amb la Seguretat Social per part de les treballadores víctimes de violències sexuals que hagen reduït la seua jornada laboral amb disminució proporcional del salari.

1.8.2. Drets en matèria de prestacions de la Seguretat Social

Article 207 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Dret a la pensió de jubilació anticipada per causa no imputable al treballador de les víctimes de violències que extinguisquen el seu contracte de treball com a conseqüència de ser víctimes de violència sexual, i reuneixen els requisits exigits.

Article 224 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Drets en matèria d'**orfandat**:

Pensió d'orfandat: tenen dret a ella els fills i filles de la dona morta, qualsevol que siga la naturalesa de la seua filiació, sempre que, en el moment de la mort, siguen menors de vint-i-un anys o estiguen incapacitats per al treball, o siguen menors de vint-i-cinc anys i no efectuen un treball lucratiu per compte d'altri o pròpia, o quan realitzant-lo, els ingressos que obtinga resulten inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al salari mínim interprofessional, també en còmput anual, i que la dona es trobara en alta o situació assimilada a la d'alta, o fora.

Les filles i fills tindran dret a l'increment previst per als casos d'orfandat absoluta, que arribarà al 70 per cent de la base reguladora quan els rendiments de la unitat familiar no superen el 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent en cada moment.

Prestació d'orfandat: tenen dret a ella les filles i fills de la dona morta, quan es dega a la comissió d'alguns dels supòsits de violències sexuals, sempre que es troben en circumstàncies equiparables a una orfandat absoluta i no reuneixen els requisits necessaris per a causar una pensió d'orfandat. Podrà ser beneficiari de la prestació d'orfandat, sempre que en la data de la mort fora menor de vint-i-cinc anys, no efectue un treball lucratiu per compte d'altri o propi, o quan realitzant-lo, els ingressos que obtinga resulten inferiors, en còmput anual, a la quantia vigent per al salari mínim interprofessional, també en còmput anual.

La quantia de la prestació d'orfandat serà el 70 per cent de la seua base reguladora, sempre que els rendiments de la unitat familiar no superen en còmput anual el 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent en cada moment.

El dret a la pensió o prestació d'orfandat no se suspendrà en el supòsit d'adopció dels fills i filles de la causant morta a conseqüència de violència sobre la dona, sempre que els rendiments de la unitat de convivència en què s'integren, dividits pel nombre de membres que la componen, incloses les persones òrfenes adoptades, no superen en còmput anual el 75 per cent de l'SMI vigent en cada moment, exclosa la part proporcional de les pagues extraordinàries.

Així mateix, quan la mort haguera sigut produïda per un agressor distint del progenitor dels fills i filles de la causant, també es podrà reconèixer el dret a la pensió d'orfandat, si escau, la prestació d'orfandat, quan es complisquen els requisits.

Article 267 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per a tindre **dret a la prestació per desocupació**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora per compte d'altri es troba en situació legal de desocupació quan extingisca o suspenga el seu contracte de treball de manera voluntària com a conseqüència de ser víctima de violència sexual.

Art. 38.5 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Articles 330 i 331 del Text Refós de la Llei general de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per a tindre **dret a la protecció per cessament d'activitat**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que la treballadora autònoma es troba en situació legal de cessament d'activitat, quan cesse en l'exercici de la seua activitat, de manera temporal o definitiva, per causa de la violència sexual

Article 335 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre

- Per a tindre **dret a la protecció per cessament d'activitat**, a més de reunir els requisits exigits, es considera que les sòcies treballadores de cooperatives de treball associat es troben en situació legal de cessament d'activitat, quan cessen, amb caràcter definitiu o temporal, en la prestació de treball, per causa de la violència sexual .

1.9. Drets en matèria d'ocupació i per a la inserció social

1.9.1. Programa específic d'ocupació

Article 39 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

- **Programa específic d'ocupació:** es tracta d'un programa específic al qual tenen dret a accedir les víctimes de violències sexuals inscrites com a demandants d'ocupació. Aquest programa inclourà mesures per a afavorir l'inici d'una nova activitat per compte propi. El programa inclou el següent:
  - **Itinerari d'inserció sociolaboral**, individualitzat i realitzat per personal especialitzat.

- Programa formatiu específic per a afavorir la inserció sociolaboral per compte d'altri.
  - Incentius per a afavorir l'inici d'una nova activitat per compte propi.
  - Incentius per a les empreses que contracten víctimes de violència sexual.
  - Incentius per a facilitar la mobilitat geogràfica.
  - Incentius per a compensar diferències salarials.
  - Convenis amb empreses per a facilitar la contractació de dones víctimes de violència sexual i la seua mobilitat geogràfica.
- Les treballadores desocupades que hagen patit violències sexuals, així com les treballadores autònomes que hagueren cessat la seua activitat per ser víctimes de violències sexuals, tindran dret, en el moment de demandar una ocupació, a participar en les ajudes de contingut econòmic que contempla l'article 41 ([veure l'apartat 1.11 Drets Econòmics](#)), així com a participar en programes específics d'inserció laboral.

1.9.2. Contracte d'interinitat per a la substitució de treballadores víctimes de violències sexuals

Article 38,3 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

- Les empreses que formalitzen **contractes d'interinitat** (sempre que el contracte se celebre amb una persona desocupada) per a substituir a treballadores víctimes de violència sexual que hagen suspès el seu contracte de treball o exercit el seu dret a la mobilitat geogràfica o al canvi de centre de treball tindran dret a una bonificació del 100% de les quotes empresarials a la Seguretat Social per contingències comunes durant tot el període de suspensió de la treballadora substituïda o durant sis mesos en els supòsits de mobilitat geogràfica o canvi de centre de treball.
- Quan es produïska la **reincorporació**, aquesta es realitzarà en les mateixes condicions existents en el moment de la suspensió del contracte de treball, garantint-se els ajustos raonables que es puguen precisar per raó de discapacitat.

1.10. Drets de les funcionàries públiques

Article 40 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic

Les funcionàries al servici de les següents administracions públiques: Administració General de l'Estat, administracions de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla, administracions de les entitats locals, organismes públics, agències i altres entitats de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, vinculades o dependents de qualsevol de les administracions públiques, i universitats públiques, tenen els drets següents:

- **Permís per raó de violència sexual sobre la dona funcionària:** les faltes d'assistència de les funcionàries víctimes de violències sexuals, totals o parcials, tindran la consideració de justificades pel temps i en les condicions en què així ho determinen els serveis socials d'atenció o de salut, segons corresponga.

- o Les funcionàries víctimes de violències sexuals, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret d'assistència social integral, tindran **dret a la reducció de la jornada** amb disminució proporcional de la retribució, o la reordenació del temps de treball, a través de l'adaptació de l'horari, de l'aplicació de l'horari flexible o d'altres formes d'ordenació del temps de treball que siguen aplicables, en els termes que per a aquests supòsits establisca el pla d'igualtat d'aplicació o, si no n'hi ha, l'Administració Pública competent en cada cas. La funcionària pública mantindrà les seues retribucions íntegres quan reduïska la seua jornada en un terç o menys.
- o **Mobilitat per raó de violència sexual:** les dones víctimes de violència sexual que es veguen obligades a abandonar el lloc de treball en la localitat on venien prestant els seus servicis, per a fer efectiva la seua protecció o el dret a l'assistència social integral, tindran dret al trasllat a un altre lloc de treball propi del seu cos, escala o categoria professional, de característiques anàlogues, sense necessitat que siga vacant de necessària cobertura. Tot i així, en aquests supòsits, l'Administració Pública competent estarà obligada a comunicar-li les vacants ubicades a la mateixa localitat o en les localitats que la interessada sol·licite expressament.

Aquest trasllat tindrà la consideració de trasllat forçós.

- o **Excedència per raó de violència sexual:** les funcionàries víctimes de violència sexual, per a fer efectiva la seua protecció o el seu dret a l'assistència social integral, tindran dret a sol·licitar la situació d'excedència sense haver d'haver prestat un temps mínim de servicis previs i sense que siga exigible termini de permanència en aquesta.

Els drets d'altres tipus de personal estan establits en la seua legislació específica pròpia, com és el cas, entre altres, del personal docent, del personal estatutari dels Serveis de Salut o del personal funcionari al servici de l'Administració de Justícia.

1.11. Drets econòmics

Articles 37 i 41 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

1.11.1. Ajudes econòmiques a les víctimes de violències sexuals

Reial Decret 664/2024, de 9 de juliol, pel qual es regulen les ajudes econòmiques a víctimes de violències sexuals, i pel qual es modifica el Reial Decret 1452/2005, de 2 de desembre, pel qual es regula l'ajuda econòmica establida en l'article 27 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

Es tracta d'unes ajudes econòmiques dirigides a víctimes de violències sexuals que consten dels següents requisits:

- o No tindre rendes superiors, en còmput mensual, al Salari Mínim Interprofessional, exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries.
- o En el supòsit de víctimes de violències sexuals dependents econòmicament de la unitat familiar, es concedirà l'ajuda quan aquesta no obtinga rendes superiors (exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries) a dos vegades el Salari Mínim Interprofessional o de tres vegades el salari mínim interprofessional exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries en el cas de famílies integrades per quatre o més membres, o que tinguen reconeguda la seua condició de família nombrosa d'acord amb la normativa vigent.

Altres aspectes importants sobre les ajudes:

- o L'import de l'ajuda es podrà percebre (a elecció de la víctima) en un pagament únic o en sis mensualitats.
- o Aquesta ajuda es pot prorrogar una sola vegada, sempre que continuen sense superar-se els límits econòmics descrits en els apartats esmentats anteriorment.
- o Quan la víctima de la violència sexual tinguera reconeguda oficialment una **discapacitat en grau igual o superior al 33%**, l'import serà equivalent a dotze mesos de subsidi per desocupació, prorrogables per una sola vegada, sempre que es mantinguin les condicions que van donar lloc a la concessió inicial.
- o En cas que **la víctima tinga persones a càrrec**, el seu import podrà assolir el d'un període equivalent al de díhuit mesos de subsidi, o de vint-i-quatre mesos si la víctima o algun dels familiars que conviu amb ella té reconeguda oficialment una discapacitat en grau igual o superior al 33%, en els termes que estableixen les disposicions de desenvolupament de la present llei orgànica. Aquesta ajuda serà igualment prorrogable per una sola vegada, en els mateixos termes que els anteriors, sempre que es mantinguin les condicions que van donar lloc a la concessió inicial.

Accés a l'ajuda i compatibilitats:

- o L'**accés** a aquesta ajuda es durà a terme mitjançant l'**acreditació com a víctima de violències sexuals** que recull l'article 37 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual ([veure apartat 1.2](#)).
- o Aquestes ajudes seran **compatibles** amb la percepció de les **indemnitzacions acordades per sentència judicial**, o, alternativament, amb **qualsevol de les ajudes previstes en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual**. Igualment, seran compatibles amb les ajudes previstes en el Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de **Renda Activa d'Inserció** per a desocupats amb necessitats econòmiques especials i dificultat per a trobar ocupació; amb el **subsidi per desocupació** d'acord amb el Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell; amb les ajudes establides en la Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la qual s'estableix l'**Ingrés Mínim Vital**, i amb la percepció de les ajudes que estableixen les comunitats autònomes en aquest àmbit material.

1.11.2. Renda Activa d'Inserció

Article 41 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb necessitats econòmiques especials i dificultat per trobar ocupació

La **Renda Activa d'Inserció** és una ajuda econòmica que es reconeix a les persones desocupades incloses en l'anomenat "programa de Renda Activa d'Inserció", a través del qual es duen a terme actuacions encaminades a incrementar les oportunitats d'inserció en el mercat de treball.

Per a ser inclosa en el programa de Renda Activa d'Inserció i ser beneficiària d'aquesta ajuda econòmica, la víctima de violència sexual haurà de complir els requisits següents:

- o Acreditar la condició de víctima de violència sexual.
- o Estar inscrita com a demandant d'ocupació, però no se li exigeix portar 12 mesos inscrita ininterrompudament com a demandant d'ocupació.
- o No conviure amb el seu agressor.
- o Ser menor de 65 anys, però no se li exigeix tindre 45 anys o més.
- o No tindre rendes pròpies, de qualsevol naturalesa, superiors en còmput mensual al 75 per cent del Salari Mínim Interprofessional vigent, exclosa la part proporcional de dos pagues extraordinàries.
- o Pot ser beneficiària d'un nou programa de Renda Activa d'Inserció encara que haguera sigut beneficiària d'un altre programa dins dels 365 dies anteriors a la data de la sol·licitud.

La quantia de la Renda Activa d'Inserció és del 80% de l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) mensual vigent en cada moment.

A més, inclou una ajuda suplementària de pagament únic si la dona s'ha vist obligada a canviar de residència degut a la violència sexual, en els 12 mesos anteriors a la sol·licitud d'admissió al programa o durant la seua permanència en aquest, de quantia equivalent a l'import de tres mesos de la Renda Activa d'Inserció.

Aquesta ajuda econòmica podrà sol·licitar-se fins a l'1 de novembre de 2024, moment en el qual la normativa que la regula perdrà la seua vigència. No obstant això, les víctimes de violència contra les dones podran sol·licitar l'ajuda econòmica de l'apartat següent.

1.11.3. Accés al subsidi per desocupació per les persones víctimes de violències sexuals

Disposició addicional cinquantesena octava del Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social

Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, pel qual s'adopten mesures urgents per a la simplificació i millora del nivell assistencial de la protecció per desocupació, i per a completar la transposició de la Directiva (UE) 2019/1158 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a la conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors, i per la qual es deroga la Directiva 2010/18/UE del Consell

Les víctimes de violències sexuals acreditades podran accedir a aquest subsidi per desocupació, introduït pel Reial Decret Llei 2/2024, de 21 de maig, i que substitueix la Renda Activa d'Inserció.

Per a això, **hauran de reunir una sèrie de requisits**, entre els que es troben:

- no tindre dret a la prestació per desocupació de nivell contributiu
- no haver sigut beneficiàries de 3 drets al programa de Renda Activa d'Inserció (llevat que hagueren transcorregut més de tres anys des que es va generar el primer dret fins que es va sol·licitar aquest subsidi)
- estar inscrites com a demandants d'ocupació o no tindre rendes pròpies (renda durant el mes natural anterior que no supere el 75% de l'SMI, exclosa la part proporcional de 2 pagues extraordinàries)

La quantia del subsidi serà igual al 95% de l'IPREM durant els primers 180 dies; al 90% des del dia 181 fins al 360; i del 80% a partir del dia 361.

La duració màxima del subsidi serà de 30 mesos, llevat que la persona haguera sigut beneficiària amb anterioritat d'un o dos drets al programa de Renda Activa d'Inserció, i en aquest cas, la duració màxima serà de 20 i 10 mesos, respectivament.

1.11.4. Ingres Mínim Vital

Reial Decret Llei 20/2020, de 29 de maig, pel qual s'estableix l'ingrés mínim vital

Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb necessitats econòmiques especials i dificultat per trobar ocupació

Les dones **víctimes de tràfic d'éssers humans i explotació sexual** podran ser beneficiàries de l'Ingres Mínim Vital, la finalitat del qual és previndre el risc de pobresa i exclusió social de les persones que viuen soles o estan integrades en una unitat de convivència i no tenen recursos econòmics bàsics per a cobrir les seues necessitats bàsiques, quan complisquen els requisits exigits, si bé:

- o No se'ls exigirà el requisit d'edat (amb caràcter general, l'IMV és per a persones d'almenys 23 anys), només s'exigirà que siguen majors d'edat.
- o No estan obligades a estar unides per matrimoni o parella de fet.
- o No se'ls exigeix el requisit de formar part d'una altra unitat de convivència.
- o No se'ls exigirà el termini d'un any de residència legal i efectiva a Espanya de manera continuada i ininterrompuda immediatament anterior a la data de presentació de la sol·licitud quan acrediten la situació de violència sexual per qualsevol dels mitjans establits en l'article 37 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

1.11.5. Prioritat en l'accés a vivendes protegides i residències públiques per a majors

Article 42 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Reial Decret 42/2022, de 18 de gener, pel qual es regula el Bo Lloguer Jove i el Pla Estatal per a l'accés a la vivenda 2022-2025

Reial Decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb necessitats econòmiques especials i dificultat per trobar ocupació

L'article 42 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, preveu que les administracions públiques promouran l'accés prioritari de les víctimes de violències sexuals al parc públic de vivendes i als programes d'ajuda d'accés a la vivenda.

En aquest sentit, les víctimes de violències sexuals constitueixen un col·lectiu amb dret a protecció preferent en l'accés a la vivenda i es troben incloses dins dels programes següents del [Pla Estatal de Vivenda \(BOE\)](#):

- **Programa d'ajuda a les víctimes de violència de gènere, persones objecte de desnonament de la seua vivenda habitual, persones sense llar i altres persones especialment vulnerables.**
  - Aquest programa inclou com a beneficiàries les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.
  - No podran ser beneficiàries aquelles persones que disposen d'una vivenda en propietat o en règim d'usdefruit, que puguen ocupar després de l'acreditació de la condició de víctima de violència de gènere, víctima de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual, o víctima de violència sexual.
  - Podran ser beneficiàries les administracions públiques, societats mercantils participades majoritàriament per les diferents administracions públiques, entitats d'utilitat pública, empreses públiques i entitats benèfiques, d'economia col·laborativa o similars, sempre sense ànim de lucre, l'objecte de les quals siga dotar d'una solució habitacional a les persones víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual, o víctimes de violència sexual.
- **Programa de posada a disposició de vivendes de la SAREB i d'entitats públiques per al seu lloguer com a vivenda social.** Les vivendes cedides per la SAREB o l'entitat pública de què es tracte hauran de destinar-se amb caràcter prioritari per a satisfer solucions habitacionals a les víctimes de violència de gènere, víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual i víctimes de violència sexual.

1.12. Dret a la reparació

Articles 52, 53, 54, 55, 56, 57 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre de 2022, de garantia integral de la llibertat sexual

Les víctimes de violències sexuals tenen **dret a la reparació**. Aquest dret comprèn la indemnització econòmica per danys i perjudicis materials i morals, les mesures necessàries per a la seua completa recuperació física, psíquica i social, així com les accions de reparació simbòlica i les garanties de no repetició.

Pel que fa a la **indemnització econòmica per danys i perjudicis** materials i morals que corresponga a les víctimes de violències sexuals, d'acord amb les lleis penals sobre la responsabilitat civil

- La pèrdua d'oportunitats, incloses les oportunitats d'educació, ocupació i prestacions socials
- Els danys materials i la pèrdua d'ingressos, inclòs el lucre cessant
- El dany social, entès com el dany al projecte de vida.

- o El tractament terapèutic, social i de salut sexual i reproductiva

La indemnització serà satisfeta per la o les persones civilment o penalment **responsables**, d'acord amb la normativa vigent.

En els casos de mort de la víctima d'alguna de les conductes previstes com a [violències sexuals](#), els seus fills i filles, qualsevol que siga la naturalesa de la seua filiació, per naturalesa o per adopció, podran percebre una **pensió**, o, si és el cas, una **prestació d'orfandat**, d'acord amb el que disposa el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

1.13. Beques i ajudes a l'estudi

Reial Decret 201/2024, de 27 de febrer, pel qual s'estableixen els llindars de renda i patrimoni familiar i les quanties de les beques i ajudes a l'estudi per al curs 2024-2025, i es modifica parcialment el Reial Decret 1721/2007, de 21 de desembre pel qual s'estableix el règim de les beques i ajudes a l'estudi personalitzats

S'ofereix un tractament específic per a les sol·licitants de beca que acrediten la condició de víctimes de violència sexual, des del 30 de juny de 2023 al 30 de juny de 2025, els seus fills i filles menors de vint-i-cinc anys i les persones menors subjectes a la seua tutela o guarda o custòdia que sol·liciten aquestes beques i ajudes a l'estudi, sempre que complisquen totes les altres condicions previstes en la normativa vigent. Aquestes són la beca bàsica, o beca de matrícula segons corresponga, la quantia fixa lligada a la renda, la quantia fixa lligada a la residència i la quantia variable que resulte de l'aplicació de la fórmula; sense que els siguen aplicables els requisits establits en relació amb la càrrega lectiva superada el curs 2023-2024 ni el límit del nombre d'anys amb condició de beneficiari o beneficiària de beques, ni tampoc l'exigència de superar un determinat percentatge de crèdits, assignatures, mòduls o el seu equivalent en hores en el curs 2024-2025 per al qual hagen resultat beneficiàries de la beca.

Les beques que porten com a causa la condició de víctimes de violència sexual són compatibles amb les ajudes econòmiques a víctimes de violències sexuals regulades en el Reial Decret 664/2024.

2. Drets de les víctimes de violències sexuals estrangeres

2.1. Protecció de les víctimes de violències sexuals estrangeres en situació irregular

Article 31 bis de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social

Article 3.1 i 36 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

La Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual és d'aplicació a les dones, xiquetes i xiquets que hagen sigut víctimes de violències sexuals a Espanya, amb independència de la seua nacionalitat i de la seua situació administrativa. Al seu torn, s'estableix que les víctimes de violències sexuals que es troben en situació administrativa irregular, **gaudiran dels drets reconeguts en la Llei Orgànica en igualtat de condicions** que la resta de les víctimes.

En conseqüència:

- o Si en denunciar-se una situació de violència sexual, es posara de manifest la situació irregular de la dona estrangera:
  - **No s'incoarà el procediment administratiu sancionador** per trobar-se irregularment en territori espanyol.
  - **Se suspendrà el procediment administratiu sancionador** que s'haguera incoat per la comissió d'aquesta infracció amb anterioritat a la denúncia o, si escau, l'execució de les ordres d'expulsió o de devolució acordades eventualment.
- o Conclòs el procediment penal:
  - **Amb una sentència condemnatòria** o amb una resolució judicial de la qual es deduisca que la dona ha sigut víctima de violència sexual, inclòs l'arxivament de la causa per trobar-se l'imputat en parador desconegut o el sobreseïment provisional per expulsió del denunciat, **es concedirà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals** i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats.
  - Amb una sentència no condemnatòria o amb una resolució de la qual no puga deduir-se la situació de violència sexual, es denegarà a la dona estrangera l'autorització de residència temporal i treball per circumstàncies excepcionals i, si és el cas, les autoritzacions sol·licitades a favor dels seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats. A més, perdrà eficàcia l'autorització provisional de residència i treball concedida a la dona estrangera i, si és el cas, les autoritzacions provisionals concedides als seus fills menors d'edat o que tinguen una discapacitat i no siguen objectivament capaços de proveir les seues pròpies necessitats. I s'incoarà o continuarà el procediment administratiu sancionador per estada irregular en territori espanyol.

- Si del procediment penal conclòs no poguera deduir-se la situació de violència sexual, s'incoarà l'expedient administratiu sancionador per estada irregular en territori espanyol o es continuarà, en el cas que s'haguera suspès inicialment.

2.2. Dret a la protecció internacional

Llei 12/2009, del 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària

- **El dret d'asil.** Es reconeixerà la condició de refugiat a tota dona, xiqueta, xiquet i adolescent que, a causa d'un temor fundat de ser perseguida per **motius** de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a determinat grup social, **de gènere**, orientació sexual o d'identitat sexual, es troba fora del país de la seua nacionalitat i no pot o, a causa dels temors esmentats, no vol acollir-se a la protecció de tal país, així com a la dona, xiqueta, xiquet i adolescent apàtrida que, mancant de nacionalitat i trobant-se fora del país on abans tinguera la seua residència habitual, pels mateixos motius no pot o, a causa d'aquests temors, no vol tornar a ell.

En aquest sentit, poden ser motius de persecució basats en el gènere múltiples formes de violència sobre la dona, com ara la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, la violència sexual o el tràfic de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual, sempre que, en qualsevol cas, concórreguen els altres requisits exigits per al reconeixement del dret d'asil.

- Perquè es reconega el dret d'asil cal que el temor fundat de les dones, xiquetes, xiquets i adolescents a ser objecte de persecució es base en actes de persecució que siguen greus i revisten la forma d'actes de violència física o psíquica, inclosos els actes de violència sexual.
- Per a valorar els motius de persecució s'hauran de valorar les circumstàncies imperants al país d'origen en relació amb la situació del grup social determinat.
- **La protecció subsidiària.** S'atorgarà protecció subsidiària a les dones, xiquetes, xiquets i adolescents estrangeres o apàtrides que, sense reunir els requisits exigits per a obtindre asil, patisquen un risc real de patir un dany greu en cas de retornar al seu país d'origen, o al de la seua anterior residència en el cas de les apàtrides. El dany greu que dona lloc a protecció subsidiària consisteix en algun dels següents:
  - Pena de mort
  - Tortura o tractes inhumans o degradants
  - Amenaces greus contra la vida o la integritat dels civils en situacions de conflicte

3. Drets de les víctimes de violències sexuals espanyoles fora del territori nacional

Les víctimes de violències sexuals espanyoles que resideixen a l'estranger sovint es troben en una situació d'especial vulnerabilitat a causa de les barreres lingüístiques i culturals, la falta de suports socials o al desconeixement dels recursos existents al país. Per eixe motiu, la Llei preveu que les Ambaixades i Oficines Consulars d'Espanya en l'exterior, dins dels seus deures generals de protecció als espanyols i espanyoles en l'exterior, assistisquen a les víctimes de violència sexual, proporcionant-les orientació i acompanyament de manera prioritària dins de les seues capacitats.

El Protocol signat el 8 d'octubre del 2015 pels llavors Ministeris d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació, de Treball, Migracions i Seguretat Social, i de la Presidència, Relacions amb les Corts i Igualtat, que persegueix l'establiment d'un marc comú de col·laboració per a la realització de funcions en aquesta matèria, empara també a les víctimes de violències sexuals, prevenint i abordant les situacions de violència sexual mitjançant la informació sobre recursos disponibles al país de residència, i facilitant la protecció i el retorn de les víctimes i, si és el cas, dels seus fills i filles quan la situació ho requerisca, dins del marc normatiu vigent.

Les Ambaixades i Consolats d'Espanya i les Conselleries de Treball, Migracions i Seguretat Social facilitaran a les víctimes espanyoles informació per a contactar amb els recursos especialitzats per a víctimes de violència sexual disponibles al país en què residisquen, així com orientació sobre els recursos mèdics, educatius i legals que les autoritats locals posen al seu abast davant situacions de violència sexual. Així mateix, les Ambaixades i Oficines Consulars, en coordinació amb la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, facilitaran, si és el cas, la repatriació de les víctimes a Espanya.

Per la seua banda, la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere, en cas de retorn de la víctima, durà a terme tasques de coordinació amb les comunitats autònomes per tal de garantir a les víctimes els drets que els reconeix la normativa espanyola i de facilitar la seua integració social.

BLOC 3

Drets de les víctimes del delicte dels que també són titulars les víctimes de violència de gènere i les víctimes de violències sexuals

A més dels drets específics que la Llei Orgànica 1/2004 reconeix a les dones que pateixen o han patit violència de gènere, i els drets que la Llei Orgànica 10/2022 reconeix a les víctimes de violències sexuals, aquestes són beneficiàries dels drets que les lleis reconeixen a les víctimes del delicte, entre els quals cal destacar els següents:

1. Drets de l'Estatut de la víctima del delict

Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict

Les víctimes de violència de gènere i víctimes de violències sexuals poden accedir al catàleg general de drets, processals i extraprocessals, recollits en l'**Estatut de la víctima del delict**. En cas de mort o desaparició de la víctima directa de la violència de gènere o sexual, els fills i filles de la víctima, el cònjuge no separat legalment o de fet, la persona que haguera estat unida a ella per una anàloga relació d'afectivitat i els fills i filles d'aquests últims que convisqueren amb la víctima seran considerades víctimes indirectes. La persona responsable dels fets delictius no tindrà la consideració de víctima.

Alguns d'aquests drets són:

- **Dret a la informació** des del primer contacte amb les autoritats competents, incloent-hi el moment previ a la presentació de la denúncia.
- **Dret**, en el moment de presentar la denúncia, **a obtenir una còpia de la denúncia**, degudament certificada i, si és el cas, a la traducció escrita de la còpia d'aquesta.
- La **notificació de determinades resolucions** sense necessitat que ho sol·liciten, de manera que estiguen informades de la situació penitenciària de l'investigat, encausat o condemnat: les resolucions per les quals s'acorde no iniciar el procediment penal, les que acorden la presó o la posterior posada en llibertat de l'infractor, així com la possible fugida d'aquest; les resolucions que acorden l'adopció de mesures cautelars personals o que modifiquen les ja acordades, quan hagueren tingut per objecte garantir la seguretat de la víctima.
- **Dret a accedir, de forma gratuïta i confidencial, als serveis d'assistència i suport** facilitats per les administracions públiques, així com als que presten les oficines d'assistència a les víctimes. Aquestes oficines realitzaran les següents funcions, entre d'altres:
  - El **suport emocional** les víctimes i l'assistència terapèutica de les víctimes que ho necessiten, garantint l'assistència psicològica adequada per a la superació de les conseqüències traumàtiques del delict.
  - **Avaluació i assessorament sobre les necessitats de la víctima** i la manera de previndre i evitar les conseqüències de la victimització primària, reiterada i secundària, la intimidació i les represàlies.
  - L'elaboració d'un **pla de suport psicològic** per a les víctimes vulnerables i en els casos en els quals s'aplica l'ordre de protecció.
  - La **informació sobre els serveis especialitzats disponibles** que puguin prestar assistència a la víctima, en vista de les seues circumstàncies personals i la naturalesa del delict de què puga haver sigut objecte.
  - L'**acompanyament** de la víctima al llarg del procés.
- Rebre la **comunicació de les resolucions** a què fa referència l'article 7.1 de l'Estatut de la víctima del delict (la sentència o les resolucions que adopten mesures cautelars, entre d'altres) i realitzar les actuacions d'informació i assistència que, si escau, resulten precises.

- o **Dret a exercir l'acció penal i l'acció civil** conforme al que disposa la Llei d'Enjudiciament Criminal. Poden participar en l'execució, a través de la interposició de recurs contra determinades resolucions judicials, encara que no hagen sigut part de la causa:
  - La interlocutòria per la qual el Jutge de Vigilància Penitenciària **autoritza la possible classificació del penat en tercer grau** abans que s'extingisca la mitat de la condemna.
  - La interlocutòria per la qual el Jutge de Vigilància Penitenciària acorde que els beneficis penitenciaris, **els permisos d'eixida, la classificació en tercer grau** i el còmput de temps per a la llibertat condicional es referisquen al límit de compliment de condemna, i no a la suma de les penes imposades.
  - La interlocutòria per la qual es concedisca al penat **la llibertat condicional**.

2. Dret a formular denúncia

Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes

Les víctimes tenen dret a denunciar les situacions de violència de gènere i violències sexuals patides.

A través de la denúncia es posa en coneixement de les autoritats corresponents la comissió d'un fet que pot ser constituït d'un delictes.

Després de la presentació de la denúncia i la seua remissió a l'autoritat judicial, si aquesta entén que existeixen indicis d'haver-se comés un fet delictiu, iniciarà les corresponents actuacions penals.

3. Dret de les víctimes a la protecció durant el procés judicial

3.1. En l'àmbit de la violència de gènere

L'ordre de protecció és una resolució judicial que dicta l'òrgan judicial competent en els casos en què, existint indicis fundats de la comissió d'un delictes de **violència de gènere**, aprecia l'existència d'una situació objectiva de risc per a la víctima que requereix l'adopció de mesures de protecció durant la tramitació del procés penal.

L'ordre de protecció contempla, en una única resolució, mesures cautelars de naturalesa penal i civil a favor de la dona víctima de violència de gènere i, si escau, dels fills i filles; i activa alhora els mecanismes de protecció social establerts a favor de la víctima per les diferents administracions públiques. Amb l'ordre de protecció s'acredita la situació de violència de gènere que dona lloc al reconeixement dels drets que estableix la Llei Orgànica 1/2004.

Les **mesures cautelars de naturalesa penal** que pot adoptar l'autoritat judicial poden ser una o algunes de les següents:

- Desallotjament de l'agressor del domicili familiar.
- Prohibició de residir en determinada població.
- Prohibició que l'agressor s'aproxime a la víctima a la distància que es determine.
- Prohibició que l'agressor es comuniqui amb la víctima i/o amb els seus familiars o altres persones per qualsevol mitjà: carta, telèfon, etc.
- Prohibició a l'agressor d'acostar-se a llocs determinats: centre de treball de la víctima, centres escolars dels fills, etc.
- Omissió de dades relatives al domicili de la víctima.
- Protecció judicial de la víctima en les oficines judicials.
- Confiscació d'armes i prohibició de tinença.

Les mesures de naturalesa civil poden ser les següents:

- Atribució de l'ús i gaudi de la vivenda familiar.
- Determinació del règim de guarda i custòdia dels fills menors.
- Determinació del règim de visites, comunicació i estada amb els menors.
- Fixació d'una prestació d'aliments.
- Qualsevol altra mesura que siga necessària per a apartar als menors d'un perill o evitar-los perjudicis.

La sol·licitud la pot fer la pròpia víctima, els seus familiars més pròxims, el seu advocat/ada, o el Ministeri Fiscal. Sense perjudici del deure de denúncia, els serveis socials que coneixen la seua situació, hauran de posar-los en coneixement de l'òrgan judicial o del Ministeri Fiscal perquè es pugui incoar o instar el procediment per a l'adopció de l'ordre de protecció. Quan existisquen menors, el jutge haurà de pronunciar-se en tot cas, fins i tot d'ofici, sobre la pertinència de l'adopció de les mesures civils.

És aconsellable sol·licitar l'ordre de protecció en el mateix moment en què es presenta la denúncia, encara que també es pot sol·licitar amb posterioritat.

Quan no es presenta denúncia, la mateixa sol·licitud de l'ordre de protecció té aquesta consideració, quant als fets i les situacions de violència relatats en aquesta.

El jutjat ha de dictar l'ordre de protecció en el termini màxim de 72 hores des de la presentació, després d'una compareixença de la víctima i l'agressor. La Llei estableix que aquesta compareixença s'haurà de fer per separat, evitant així la confrontació entre tots dos.

L'article 544 bis de la Llei d'Enjudiciament Criminal estableix que, en cas d'acordar-se alguna de les mesures de protecció de la víctima previstes en aquest precepte, es pot acordar mitjançant resolució motivada la utilització de dispositius telemàtics per al control del seu compliment.

3.2. En l'àmbit de les violències sexuals

En el marc d'un procés penal iniciat per la comissió de qualsevol dels delictes contra la llibertat sexual previstos en el Codi Penal, l'òrgan judicial podrà adoptar qualsevol de les mesures cautelars de caràcter penal recollides en la legislació processal criminal, com ara la presó provisional o la prohibició d'apropament i/o comunicació amb la víctima, per tal d'assegurar tant el desenvolupament del procés penal com l'efectivitat del pronunciament judicial que finalment s'adopti.

Així mateix, també podran adoptar-se mesures cautelars de naturalesa civil quan l'òrgan judicial així ho decidisca, que hauran de ser sol·licitades per la víctima o el seu representant legal, o bé pel Ministeri Fiscal quan existisquen fills menors o persones amb la capacitat judicialment modificada, determinant el seu règim de compliment i, si fora el cas, les mesures complementàries a elles que foren precises, sempre que no hagueren sigut prèviament acordades per un òrgan de l'orde jurisdiccional civil, i sense perjuí de les mesures previstes en l'article 158 del Codi Civil.

L'article 544 bis de la Llei d'Enjudiciament Criminal estableix que, en el cas que s'investigue algun dels delictes esmentats en l'article 3 de la Llei Orgànica de Garantia Integral de la Llibertat Sexual,² si s'acorda alguna de les mesures de protecció de la víctima que preveu aquest precepte, es podrà acordar mitjançant una resolució motivada la utilització de dispositius telemàtics per al control del seu compliment.

4. Dret a sol·licitar una ordre europea de protecció

Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de resolucions penals en la Unió Europea

La víctima de violència de gènere o violència sexual que haja de traslladar-se a un altre Estat membre de la Unió Europea per a residir o romandre en ell, i siga beneficiària d'una mesura de protecció adoptada, com a mesura cautelar o com a pena privativa de drets, en una orde de protecció, interlocutòria de mesures cautelars o sentència, pot sol·licitar l'adopció de l'orde europea de protecció davant l'òrgan judicial competent.

L'orde europea de protecció emesa per l'òrgan judicial es documentarà en un certificat, que es transmetrà a l'autoritat competent de l'altre Estat membre perquè procedisca a la seua execució.

² L'article 3 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, recull: *"En tot cas es consideren violències sexuals els delictes previstos en el Títol VIII del Llibre II de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual. Es prestarà especial atenció a les violències sexuals comeses en l'àmbit digital, la qual cosa comprèn la difusió d'actes de violència sexual, la pornografia no consentida i la infantil en tot cas, i l'extorsió sexual a través de mitjans tecnològics"*.

5. Dret a ser part en el procediment penal: l'oferiment d'accions

Articles 109 i següents de la Llei d'Enjudiciament Criminal

En l'acte en el qual el jutge reba la declaració de la víctima, el lletrat de l'Administració de Justícia li instruirà del dret que li assisteix per a mostrar-se part en el procés i renunciar o no a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudicament causat pel fet punible.

L'exercici d'aquest dret, que suposa **la intervenció activa de la víctima de violència de gènere o violència sexual en el procés judicial que es tramita després de la seua denúncia i l'exercici de l'acció penal** i, si és el cas, de l'acció civil, es fa mitjançant la personació de la víctima en les actuacions penals com a acusació particular. Per a això, la víctima ha de nomenar un/a advocat/da en defensa dels seus interessos i a un procurador per a la seua representació.

A més, les víctimes que no hagueren renunciat al seu dret podran exercir l'acció penal en qualsevol moment abans del tràmit de qualificació del delictes.

La designació d'advocat i procurador pot realitzar-se per lliure elecció de la víctima o a través del Torn d'Ofici. En aquest sentit, la Llei contempla **el dret de les víctimes de violència de gènere i de violència sexual a ser beneficiàries de l'assistència jurídica gratuïta en els processos derivats de la violència**, sense perjudicament del seu dret per raó de la seua situació socioeconòmica a través del règim general.

La personació i consegüent condició de “part” en el procés penal comporta que la víctima, a través del seu advocat, pot proposar diligències de prova, intervindre en la pràctica d'aquestes, i conèixer totes les resolucions que es dicten durant la tramitació del procés, podent, si no està d'acord, presentar els recursos que siguin procedents.

Així mateix, com a acusació particular, la víctima podrà sol·licitar la condemna de l'agressor i una indemnització per les lesions, els danys i els perjudicaments patits.

Independentment que la víctima es persone o no com a acusació particular en el procés penal derivat de la seua denúncia, el Ministeri Fiscal té encomanada la defensa dels interessos de les víctimes i perjudicats en els processos penals. Si arriba a la convicció que s'ha comés un delictes, dirigirà l'acusació contra qui considere responsable. Si no arriba a aquesta convicció, no formularà l'acusació o podrà sol·licitar l'arxivament del procediment, per exemple, si considera que no hi ha prou proves dels fets.

6. Dret a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudicats

Articles 100 i següents de la Llei d'Enjudiciament Criminal

La comissió d'un delictes obliga a reparar els danys i els perjudicats causats. Aquesta responsabilitat civil comprèn la restitució de la cosa, la reparació del dany i la indemnització de perjudicats materials i morals.

En cas que la víctima haja exercit l'acció civil (per a exigir la responsabilitat civil) en el procés penal, en la sentència que es dicte, i sempre que la mateixa siga condemnatòria, a més de la pena que si és el cas s'imposa al culpable, es fixarà quina és la responsabilitat civil pels danys físics, psicològics o morals causats a la víctima pel delictes.

No obstant això, la víctima pot reservar-se el seu dret a exercir l'acció civil en un procés distint davant els Jutjats de l'Orde Civil, de manera que en el procés penal no s'exercitarà l'acció civil. També pot renunciar a qualsevol reclamació que, en aquest sentit, li poguera correspondre.

7. Dret a rebre informació sobre les actuacions judicials

La víctima, encara que no exercisca el seu dret a intervindre en el procés penal, ha de ser informada del seu paper en aquest i de l'abast, el desenvolupament i la marxa del procés. La informació a la víctima dels seus drets correspon a les forces i cossos de seguretat, al jutjat i a les oficines d'assistència a la víctima.

El contingut d'aquesta informació comprendrà:

- o El seu dret a mostrar-se part en el procés penal i renunciar o no a la restitució de la cosa, la reparació del dany i la indemnització del perjudicats causat pel fet delictiu.
- o La possibilitat i el procediment per a sol·licitar les ajudes que conforme a la legislació vigent li poden correspondre. Informació sobre l'estat de les actuacions judicials, a examinar aquestes, així com que se li expedisquen còpies i testimoniatges (Article 234 de la Llei Orgànica del Poder Judicial).
- o Li ha de ser comunicada qualsevol resolució que pugui afectar la seua seguretat, l'adopció o modificació d'altres mesures cautelars, les actuacions que acorden la presó o llibertat provisional de l'imputat i la situació penitenciària de l'agressor (Articles 109, 506.3, 544 bis i ter de la Llei d'Enjudiciament Criminal).
- o Ha de ser informada del lloc i data de celebració del judici oral (Articles 785.3, 962 i 966 de la Llei d'Enjudiciament Criminal).
- o Se li ha de notificar la sentència, tant d'instància com, si és el cas, la que resolga el recurs d'apel·lació. (Articles 270 de la Llei Orgànica del Poder Judicial; articles 789.4, 973.2 i 976.3 de la Llei d'Enjudiciament Criminal). Així mateix, se li ha de notificar el sobreseïment del procés (article 636 de la Llei d'Enjudiciament Criminal).

8. Dret a la protecció de la dignitat i intimitat de la víctima en el marc dels processos relacionats amb la violència de gènere i violències sexuals

Article 63 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Article 50 de la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual

Article 232.2 de la Llei Orgànica del Poder Judicial

Articles 19 i següents de la Llei 4/2015, del 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes; article 15.5 de la Llei 35/1995, d'Ajudes i Assistència a Víctimes de Delictes Violents i contra la Llibertat Sexual

Articles 2.a) i 3.1 de la Llei Orgànica 19/1994, de Protecció de Testimonis i Pèrits en Causes Criminals

Pel que fa a les **víctimes de violència de gènere**, la Llei Orgànica 1/2004 preveu mesures específiques de protecció de la dignitat i intimitat de la víctima. D'una banda, s'estableix que les dades personals d'aquesta, dels seus descendents i les persones que estiguen sota la seua guarda o custòdia, tinguen caràcter reservat. La reserva del nou domicili, centre de treball o col·legis dels fills no sols preserven la intimitat de la víctima, sinó que, a més, és un instrument important per a la seua seguretat, en evitar que aquestes dades puguen arribar a coneixement de l'imputat. Amb aquesta mateixa finalitat, el model de sol·licitud de l'ordre de protecció disposa que la víctima pot indicar un domicili o telèfon d'una tercera persona a la qual les Forces i Cossos de Seguretat o els òrgans judicials podran fer arribar les comunicacions o notificacions.

En relació amb les **víctimes de violències sexuals**, la Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, recull una sèrie de mesures específiques de protecció de la dignitat i intimitat de les víctimes. Així, estableix que, en les actuacions i els procediments relacionats amb la violència sexual es protegirà la intimitat de les víctimes, i en especial les seues dades personals.

L'Agència Espanyola de Protecció de Dades, en el marc de les seues competències, garantirà una protecció específica de les dades personals de les víctimes en els casos de violència sexual, especialment quan aquesta es perpetue a través de les tecnologies de la informació i la comunicació. Per a això, l'Agència garantirà la disponibilitat d'un canal accessible i segur de denúncia de l'existència de continguts il·lícits en Internet, que comporten un menyscapte greu del dret a la protecció de dades personals ([Enllaç al canal de denúncia](#)).

D'altra banda, tant en l'àmbit de la violència de gènere com en l'àmbit de la violència sexual, la Llei del **Estatut de la víctima del delictes** reconeix el dret de les víctimes a la protecció de la seua intimitat en **el marc del procés penal**, i en aquest sentit, obliga a jutges, fiscals, funcionaris encarregats de la investigació i qualsevol persona que de qualsevol manera intervinga o participe en el procés, a adoptar les mesures necessàries per protegir la intimitat de les víctimes i dels seus familiars, d'acord amb el que disposa la Llei. En particular, respecte de les víctimes menors d'edat o víctimes amb discapacitat necessitades de protecció especial, hauran d'adoptar les mesures necessàries per a impedir la difusió de qualsevol tipus d'informació que puga facilitar la seua identificació.

Referent a això, segons la Llei d'Enjudiciament Criminal, el jutge podrà acordar, d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal o de la víctima, l'adopció de qualsevol de les mesures següents quan resulte necessari per a protegir la intimitat de la víctima o el respecte degut a aquesta o a la seua família:

- **Prohibir la divulgació o publicació d'informació relativa a la identitat de la víctima**, de dades que puguen facilitar la seua identificació de manera directa o indirecta, o d'aquelles circumstàncies personals que hagueren sigut valorades per a resoldre sobre les seues necessitats de protecció.
- **Prohibir l'obtenció, divulgació o publicació d'imatges** de la víctima o dels seus familiars.

Així mateix, el jutjat pot acordar, d'ofici o a instància de la pròpia víctima o del ministeri fiscal, que les actuacions judicials no siguen públiques i que les vistes se celebren a porta tancada.

9. Ajudes a les víctimes de delictes considerats violència de gènere i violències sexuals

Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'Ajudes i Assistència a les Víctimes de Delictes Violents i contra la Llibertat Sexual, Reglament d'ajudes a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual, aprovat per Reial Decret 738/1997, de 23 de maig

Es tracta d'**ajudes públiques en benefici de les víctimes directes i indirectes** dels delictes dolosos i violents, comesos a Espanya, amb el resultat de mort, o de lesions corporals greus, o de danys greus a la salut física o mental; així com en benefici de les víctimes de violències sexuals en el sentit de la Llei Orgànica de garantia integral de la llibertat sexual, incloses les víctimes d'homicidi subsegüent a un delicte contra la llibertat sexual.

Pel que fa als/les **beneficiaris/àries** que contempla la llei per a aquestes ajudes, podran accedir a les ajudes les dones nacionals de qualsevol altre Estat que es troben a Espanya, qualsevol que siga la seua situació administrativa, quan l'afectada siga víctima de violències sexuals en el sentit de la Llei Orgànica de garantia integral de la llibertat sexual, incloses les víctimes d'homicidi subsegüent a un delicte contra la llibertat sexual, o víctima de violència de gènere en els termes previstos en la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere.

La **condició de víctima** de violència de gènere o violència sexual **haurà d'acreditar-se** per qualsevol dels següents mitjans de prova:

- A través de la sentència condemnatòria.
- A través de la resolució judicial que haguera acordat com a mesura cautelar de protecció de la víctima la prohibició d'aproximació o la presó provisional de l'inculpat.
- De la forma establida en l'article 23 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre o en l'article 36 de la Llei Orgànica de garantia integral de la llibertat sexual.

En el cas de **mort** com a conseqüència de la violència patida, els requisits d'acreditació seran exigibles respecte de les persones beneficiàries a títol de víctimes indirectes, amb independència de la nacionalitat o residència habitual de la víctima morta.

Serán considerades a **títol de víctimes directes**, i, per tant, podran accedir a aquestes ajudes, les persones que patisquen lesions corporals o danys greus en la seua salut física o mental com a conseqüència directa del delictes, incloses les víctimes de la violència vicària, que preveu l'article 1.4. de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, quan el seu familiar o parent menor d'edat muiga com a conseqüència del delictes.

Són beneficiàries a **títol de víctimes indirectes**, en cas de mort, i amb referència sempre a la data d'aquesta, les persones que reunisquen les condicions que s'indiquen a continuació:

- El cònjuge de la persona morta, si no estiguera separat legalment, o la persona que haguera conviscut amb la persona morta de manera permanent amb anàloga relació d'afectivitat a la de cònjuge, amb independència de la seua orientació sexual, durant, almenys, els dos anys anteriors al moment de la defunció, llevat que hagueren tingut descendència en comú, i en aquest cas bastarà la mera convivència.
- Els fills de la persona morta, que depengueren econòmicament d'aquesta, amb independència de la seua filiació o de la seua condició de pòstums. Es presumirà econòmicament dependents del mort als fills menors d'edat i majors incapacitats.
- Els fills que, no sent-ho de la persona morta, ho foren de les persones contemplades en el paràgraf a) anterior, sempre que depengueren econòmicament de la persona morta.
- A falta de les persones contemplades pels paràgrafs a), b) i c) anteriors, seran beneficiaris els pares de la persona morta en cas que depengueren econòmicament d'ella.
- Els pares del menor d'edat que muiga a conseqüència directa del delictes.

El **termini** per a sol·licitar aquestes ajudes és de cinc anys, començant a comptar-se en tot cas des que recaiga resolució judicial ferma o des del moment en què s'acredite la seua condició de víctima.

L'**import** de les ajudes no podrà superar en cap cas la indemnització fixada en la sentència, i es calcula mitjançant l'aplicació d'uns criteris en funció del tipus d'ajuda.

- En cas que l'afectada siga **víctima de violències sexuals o víctima de violència de gènere**, l'import de l'ajuda, calculat d'acord amb els criteris generals establits en la Llei 35/1995, d'11 de desembre, s'incrementarà en un vint-i-cinc per cent.
- En els **casos de mort conseqüència de violències sexuals o de la violència de gènere**, l'ajuda serà incrementada en un vint-i-cinc per cent per a beneficiaris fills menors d'edat o majors respecte dels quals s'hagen establert judicialment mesures de suport.

Poden concedir-se **ajudes provisionals** amb anterioritat a que recaiga resolució judicial ferma que pose fi al procés penal, sempre que quede acreditada la precària situació econòmica en què haguera quedat la víctima o els seus beneficiaris. En els supòsits en què la víctima del delictes tinga la consideració de víctima de violències sexuals o de violència de gènere, podran concedir-se les ajudes provisionals qualsevol que siga la situació econòmica de la víctima o dels seus beneficiaris.

TELÈFONS D'INFORMACIÓ

Àmbit estatal	016 Persones amb discapacitat auditiva: 900 116 016
Andalusia	900 200 999
Aragó	900 504 405
Canàries	112
Cantàbria	942 214 141
Castella-La Manxa	900 100 114
Castella i Lleó	012
Catalunya	900 900 120
Extremadura	
Galícia	900 400 273
Illes Balears	971 178 989
La Rioja	900 711 010
Madrid	012
Navarra	
País Basc	900 840 111
Principat d'Astúries	985 962 010
Regió de Múrcia	112
Comunitat Valenciana	900 580 888
Ceuta	900 700 099
Melilla	

Més informació: en els Organismes d'Igualtat de les comunitats autònomes, en els Centres d'Atenció a la Dona autonòmics i locals, en les Oficines d'Assistència a les Víctimes, en els Serveis d'Orientació Jurídica dels Col·legis d'Advocats i en les diferents organitzacions de dones i d'estrangers.

Pàgina web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere:

<https://violenciagenero.igualdad.gob.es/instituciones/home.htm>

Aquesta guia té un caràcter orientatiu i no té validesa legal.

En cap cas substitueix a una assistència jurídica especialitzada.